

De Sportschoolvereniging

Een onderzoek naar de continuering van de vrijwillige inzet

April 2009

Sander Bijvank, 3165515

Saskia Leijten, 3165914

Universiteit Utrecht

Utrechtse School voor Bestuurs- en Organiseringswetenschap

Bachelorscriptie in het kader van de leerkring 'Sport in Beweging'

Bachelor 3, USG3130

Coördinator: dr. Jan Boessenkool

Voorwoord

Utrecht, 17 april 2009

Voor u ligt een bacheloronderzoek naar de continuering van de vrijwillige inzet binnen de schoolsportverenigingen in de stad Rotterdam. Dit onderzoek is verricht vanuit de studie Bestuurs- en Organisatiewetenschap aan de Universiteit Utrecht in de periode januari tot en met april. Met plezier en enthousiasme hebben we aan dit project gewerkt.

Echter, zonder de medewerking van de geïnterviewden zouden we nergens zijn. Onze dank gaat uit naar deze betrokken en behulpzame mensen. Daarnaast willen we diegenen bedanken van wie we een kijkje mochten nemen bij het beoefenen van hun taak in de schoolsportvereniging.

De mede junioronderzoekers in de leerkring Sport in Beweging willen we bedanken, iedere maandagochtend waren het inspirerende en motiverende bijeenkomsten, dankzij de interesse van de groep in elkaars projecten. Samenhangend met deze bijeenkomsten verdient Hans Gerritsen een woord van dank, in het ons wegwijs maken in de intervisie van de rol van de junioronderzoeker.

Met name verdient Meinou Steemers, projectleider Schoolsportverenigingen bij Rotterdam Sportsupport en opdrachtgever van dit onderzoek, een dankwoord. Zij is de expert op het gebied van de schoolsportverenigingen en de continuering hiervan. Wanneer er vragen waren, konden we zonder problemen contact met haar opnemen en van haar hulp gebruik maken.

Ten slotte willen we de onderzoeksbegeleiders drs. Maikel Waardenburg en dr. Jan Boessenkool bedanken voor de ondersteuning van het onderzoek. Hun kritische beoordelingen en ondersteuning hebben dit onderzoek in goede banen geleid. Het resultaat van dit alles is te lezen in dit rapport.

Sander Bijvank en Saskia Leijten

Inhoud

- 1. Inleiding..... pag. 5**
- 2. Kennismaking met de organisatie..... pag. 7**
  - 2.1. Rotterdam Sportsupport
  - 2.2. De Schoolsportvereniging
- 3. Vraagstuk..... pag. 9**
  - 3.1. Maatschappelijke ontwikkelingen
  - 3.2. Relevantie organisatie
- 4. Onderzoeksperspectief..... pag. 11**
  - 4.1. Onderzoeksperspectief
  - 4.2. Theoretisch perspectief
  - 4.3. Analyse kader
- 5. Onderzoeksopzet..... pag. 15**
  - 5.1. Doelstelling en vraagstelling
  - 5.2. Terminologie
  - 5.3. Methode
- 6. Literatuurstudie..... pag. 17**
  - 6.1. Vrijwilligerswerk
  - 6.2. Maatschappelijke ontwikkelingen vrijwillige inzet
  - 6.3. Maatschappelijke stage
  - 6.4. Ouderparticipatie
  - 6.5. Beroepsonderwijsstage
- 7. Resultaten..... pag. 21**
  - 7.1. Een nuttig en leuk project
  - 7.2. De cruciale rol van ouders
  - 7.3. Onbegrip van ouders over het verenigingsidee
  - 7.4. Harde aanpak werkt motiverend
  - 7.5. De kracht van een babbel
  - 7.6. De zin en onzin van stage
  - 7.7. Enthousiasme over maatschappelijk betrokken scholieren
  - 7.8. De verantwoordelijkheidskwestie: ouders, scholen of verenigingen?

8. Analyse.....	pag. 32
8.1. Consensus, dissensus en ambiguïteit	
8.2. Context	
9. Conclusie.....	pag. 38
10. Discussie.....	pag. 40
11. Reflectie.....	pag. 41
12. Literatuurlijst.....	pag. 43
13. Bijlagen.....	pag. 45
13.1. Lijst van geïnterviewden en observaties	
13.2. Topiclist	

1. Inleiding

'Dit wordt de levensader van verenigingen.'

(Jan van de Meer, voorzitter korfbalvereniging O.Z.C. Rotterdam)

'Hiermee hebben we goud in handen om kinderen te laten sporten en aan het sporten te houden.'

(Ed Goverde, portefeuillehouder Ruimtelijke ontwikkeling, beheer en wijkzaken Charlois)

Deze uitspraken staan op de website van de schoolsportverenigingen in Rotterdam. Ze zijn gedaan door betrokkenen van dit project. Het gaat hier om een van de 15 proeftuinprojecten van NOC*NSF op het gebied van nieuwe sportmogelijkheden. Het doel van deze proeftuin is kinderen uit achterstandswijken, waar nauwelijks sportverenigingen zijn, in verenigingsverband te kunnen laten sporten. Het betreft hier voornamelijk kinderen van niet-westerse allochtone afkomst. De verenigingen van buiten de wijk gaan in de betreffende wijk, gekoppeld aan een school, structureel trainingen bij de school verzorgen. Het doel is dat kinderen lid worden van de sportvereniging en uiteindelijk ook met de competitie mee kunnen spelen (Rotterdam Sportsupport, 2006).

Naar aanleiding van dit proeftuinproject heeft Meinou Steemers, Masterstudent aan de Utrechtse school voor Bestuurs- en Organisationswetenschap, tevens projectleider van de schoolsportverenigingen bij Rotterdam Sportsupport, een onderzoek verricht. Dit is een onderzoek naar de continuering van de schoolsportvereniging. Uit de voorlopige resultaten is gebleken dat vervolgonderzoek, gericht op ouderparticipatie en op de mogelijke inzet van beroepsonderwijsstagiaires bij het project, wenselijk is. In dit vervolgonderzoek zullen deze twee vormen van vrijwillige inzet de kern vormen. Het doel van dit onderzoek is de mogelijkheden tot de continuering van de schoolsportvereniging met betrekking tot de vrijwillige inzet weer te geven, aan de hand van de betekenissen van betrokkenen.

Een thema dat in lijn ligt met de vrijwillige inzet, is de maatschappelijke stage. Dit is een initiatief om middelbare scholieren kennis te laten maken met de maatschappij, door zich vrijwillig in te zetten gedurende een bepaald aantal uren tijdens hun schoolcarrière. Net als bij beroepsonderwijsstages zal bij maatschappelijke stage een beeld gegeven worden door de betrokkenen over een koppeling van de stages met de schoolsportvereniging.

Op basis van de doelstelling dient de volgende hoofdvraag als leidraad:

Welke betekenissen geven betrokkenen aan de continuering van de schoolsportverenigingen in Rotterdam, wat betreft de vrijwillige inzet?

Aangezien er gekeken zal worden naar drie verschillende gebieden zijn, om de beantwoording van de hoofdvraag te ondersteunen, drie subvragen opgesteld.

- *Welke betekenissen geven de betrokkenen aan de continuering van de schoolsportverenigingen wat betreft de ouderparticipatie?*
- *Welke betekenissen geven de betrokkenen aan een koppeling tussen de schoolsportvereniging en de maatschappelijke stage?*
- *Welke betekenissen geven de betrokkenen aan een koppeling tussen de schoolsportvereniging en de beroepsonderwijsstage?*

Door gebruik te maken van interviews en observaties zullen de betekenissen die betrokkenen geven, aan de continuering van de schoolsportverenigingen, naar de oppervlakte gehaald worden. Aan de hand van literatuur en wetenschapsfilosofische perspectieven van de onderzoekers zullen de betekenissen geanalyseerd worden.

Dit uitgebreide onderzoek zal aan de hand van een logische opbouw behandeld worden. In het volgende hoofdstuk wordt gestart met een verkenning van de organisatie rondom de schoolsportverenigingen. Waarna de visie van de onderzoekers op het doen van wetenschappelijk onderzoek aan de orde komt. Een precieze weergave van het onderzoek zal in de onderzoeksopzet vermeld worden, gevolgd door een korte literatuurstudie. De verzamelde data zijn te lezen in de resultaten. Deze resultaten zullen verder worden uitgewerkt in de analyse. De analyse biedt houvast voor de conclusie. In de conclusie wordt ingegaan op de daadwerkelijke beantwoording van de hoofdvraag en de deelvragen. Vervolgens is er de discussie, waarin bepaalde onderwerpen die onderbelicht zijn gebleven in de rest van het onderzoek, extra aandacht zullen verdienen. Een reflectie op het onderzoek en het onderzoeksproces vormt de afsluiting.

2. Kennismaking met de organisatie

In dit hoofdstuk zal een korte omschrijving worden gegeven van de organisatie rond de schoolsportverenigingen. Dit is van belang om een beeld te krijgen van hoe deze schoolsportverenigingen worden ondersteund en door wie.

2.1. Rotterdam Sportsupport

Rotterdam Sportsupport is een servicepunt voor Rotterdamse sportverenigingen. Het hoofddoel van Sportsupport is het in stand houden en versterken van de georganiseerde amateursport in Rotterdam. Bij haar werkzaamheden hanteert Sportsupport, dat sinds 2003 als onafhankelijke stichting operationeel is, de volgende missie:

'Rotterdam Sportsupport is dé ondersteuningsorganisatie voor de Rotterdamse sportverenigingen die er, middels gerichte ondersteuning op bestuurlijk, organisatorisch en financieel vlak, voor zorgt dat de vitaliteit van Rotterdamse sportverenigingen in samenwerking met belanghebbende organisaties in dit taakgebied wordt bevorderd.' (Rotterdamssportsupport.nl)

Om de Rotterdamse sportverenigingen vitaal te maken en/of te houden zet Rotterdam Sportsupport via twee sporen verenigingsondersteuning in:

- *Verenigingsondersteuning als doel:* het vitaliseren van de verenigingssport in Rotterdam door ondersteuning te bieden op financieel, bestuurlijk en organisatorisch vlak.
- *Verenigingsondersteuning als middel:* het scheppen van optimale voorwaarden voor sportverenigingen om een rol te kunnen spelen in projecten als "Lekker Fit" en/of andere sportstimuleringsprojecten in buurten en op scholen.

Om in aanmerking te komen voor de producten en diensten van Rotterdam Sportsupport, moeten de sportverenigingen aan bepaalde criteria voldoen. De vereniging dient blijkens de statuten een amateursportvereniging te zijn, stichtingen en commerciële aanbieders behoren niet tot de doelgroep. De vereniging moet werkzaam en gevestigd zijn in Rotterdam. De vereniging dient aangesloten te zijn bij een sportbond die rechtstreeks is aangesloten bij het NOC*NSF.

In dit licht zorgt Rotterdam Sportsupport voor ondersteuning en het opzetten van nieuwe schoolsportverenigingen in Rotterdam. Zij is het contactpunt voor scholen, verenigingen en andere partijen. Er zijn twee projectleiders aangesteld om het proces op de lange termijn in de gaten te houden, daarnaast zijn twee projectmedewerkers aangesteld om de huidige situatie zo veel mogelijk te ondersteunen.

2.2. De schoolsportvereniging

Bij schoolsportverenigingen gaat het om een samenwerkingsverband tussen basisscholen en sportverenigingen, waar de uit de wijk vertrokken sportverenigingen terugkomen, door trainingen te verzorgen op de sportvelden en in de gymzalen bij de basisscholen. Op de scholen zijn de schoolsportcoördinatoren de aanspreekpunten. Zij zijn combinatiefunctionarissen (Ministerie VWS/OCW, 2008). Ze zijn werkzaam op de scholen, maar verrichten werk in twee sectoren. De schoolsportcoördinatoren zijn namelijk in de meeste gevallen vakdocent gymnastiek op de basisscholen en daarbij 12 uur ingeroosterd om de schoolsportverenigingen te coördineren. De

functionaris is zowel werkzaam voor de sector sport als onderwijs. De coördinator zorgt er voor dat de proeftrainingen opgezet worden en verzorgt het contact met de ouders en de trainers van de verenigingen.

Het doel van de proeftuin tot nieuwe sportmogelijkheden, is om kinderen uit achterstandswijken, waar nauwelijks sportverenigingen zijn, te stimuleren om aan sport te gaan in verenigingsverband door een lidmaatschap van de schoolsportvereniging aan te bieden. Het betreft hier met name kinderen van niet-westerse allochtone afkomst. De verenigingen van buiten de wijk gaan in de betreffende wijk (gekoppeld aan een school) structureel trainingen bij de school verzorgen. Na een aantal proeftrainingen komt er een ouderbijeenkomst en vervolgens kunnen de kinderen officieel lid worden van de betreffende vereniging. Ze blijven echter trainen bij de school. Als ze in een later stadium mee gaan doen aan de competitie, dan moeten ze voor de wedstrijden wel naar de hoofdlocatie van de sportvereniging toe. De gymdocenten van scholen worden ingezet om de doelgroep te bereiken. Daarnaast worden de ouders bij het project betrokken. Om ouders bewust te maken van wat het lid zijn van een vereniging allemaal met zich meebrengt, worden er door de school en de deelnemende vereniging(en) ouderbijeenkomsten georganiseerd. Er moeten bijvoorbeeld leiders/coaches zijn, er moet vervoer zijn naar de wedstrijden en er moeten kleren gewassen worden. Dit moet grotendeels worden gedaan door de ouders. De school en de deelnemende verenigingen spelen een belangrijke rol in dit bewustwordingsproces bij de ouders (Rotterdam Sportsupport, 2006).

Ouders spelen een belangrijke rol in een van de randvoorwaarden van dit project. Elke basisschool die betrokken is bij het project van de schoolsportvereniging, heeft een ouderconsulent in dienst. Deze is niet direct betrokken bij de schoolsportvereniging maar is wel in dienst bij de basisschool ter bevordering van de ouderparticipatie op welk gebied dan ook. Deze ouderconsulenten hebben een contract van 38 uur in de week, ze hebben via Stichting de Meeuw bij het Albeda College een MBO 3 diploma gehaald met een eenjarige specialisatie op het gebied van vaardigheden die betrekking hebben op de functie van de ouderconsulent.

3. Vraagstuk

In dit hoofdstuk zal een schets gegeven worden van maatschappelijke ontwikkelingen die betrekking hebben op de schoolsportverenigingen. Welke tevens een aanleiding vormen voor dit onderzoek.

3.1. Maatschappelijke ontwikkelingen

'De georganiseerde sport en in het bijzonder de sportverenigingen zijn voor de sportbeleidsmakers van cruciaal belang of zouden dit moeten zijn. Zij zijn het die, nu kerk, school en gezin terrein lijken te verliezen, de bindende factor in de samenleving moeten en kunnen vormen. Een enorme uitdaging.' (Boessenkool, van Eekeren en Lucassen, 2008, pag. 2)

'Nu de effecten van belangrijke trends als individualisering, discussies over waarden, multiculturaliteit, enzovoort duidelijker beginnen te worden, eist de overheid een actieve bijdrage van scholen aan burgerschapsvorming. Die taak had school overigens altijd al, maar de maatschappelijke ontwikkelingen maken dat er speciaal aandacht voor wordt gevraagd.' (Alkemade, 2006, pag. 40)

Een aantal maatschappelijke ontwikkelingen, zoals in voorgaand genoemde citaten, hebben geleid tot een afname van het Nederlandse verenigingsgevoel. Door ontwikkelingen als de verzuiling was er weinig plaats voor een op eigen ideologie gebaseerde gemeenschap. Waar de keuze voor school, winkel en sportvereniging vroeger voor de hand lag is dat nu niet meer het geval en daarmee ligt de keuze voor een bepaalde sportvereniging niet meer vast. De komst van niet-westerse allochtonen heeft de rol van de sportverenigingen niet versterkt, doordat het fenomeen van de vereniging voor deze mensen niet bekend was. Waardoor veel niet-westerse allochtonen niet of nauwelijks in aanraking komen met deze vorm van sportbeoefening. De individualisering heeft bij de autochtonen het verenigingsgevoel verminderd, doordat waarden als het sociale, collectieve gevoel zijn afgenomen (Dekker, 1991).

Er is wel sprake van bepaalde impulsen op het gebied van de sport en de sportverenigingen. Zo heeft de toename van overgewicht (onder kinderen) gezorgd voor een impuls aan aandacht voor sport en sportverenigingen. Deze trend hangt samen met de toename van maatschappelijke interesse voor de volksgezondheid. Daarbij is de laatste jaren de tendens aan het ontstaan, dat sport als doel niet genoeg meer is, sport moet dienen als middel bij het behandelen van grotere maatschappelijke vraagstukken.

Sport als doel kan omschreven worden als: *'Een vrije handeling, die als 'niet gemeend' en buiten het gewone leven staande bewust is, die niettemin de speler geheel in beslag kan nemen, waaraan geen direct materieel belang verbonden is, of nut verworven wordt, die zich binnen een opzettelijk bepaalde tijd en ruimte voltrekt, die naar bepaalde regels ordelijk verloopt, en gemeenschapsverbanden in het leven roept, die gaarne met geheim omringen of door vermomming als anders dan de gewone wereld accentueren.'* (Huizinga, 1938, pp. 20-21)

Sport wordt vanuit verschillende perspectieven als middel beschouwd. Zo geeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2005) aan dat sport de volksgezondheid, integratie, socialisatie en discipline kan stimuleren. Waar Scheerder (2004) aan toevoegt dat sport inburgerend,

emanciperend, zingevend, kortom democratiserend werkt. Stegeman (2007) ziet voor sport de taak weggelegd mensen zowel fysiek, cognitief en affectief te ontwikkelen.

3.2. Relevantie organisatie

In het projectplan van de schoolsportverenigingen zijn deze maatschappelijke ontwikkelingen terug te zien. Zo is het plan gebaseerd op een aantal beleidskaders, namelijk sport als middel, de bevordering van de Vogelaarwijken en een impuls voor de sportvereniging. (Rotterdam Sportsupport, 2006)

Er zijn drie speerpunten geformuleerd in het projectplan van de schoolsportvereniging (2006):

- *Participatie*: Kinderen in georganiseerd verband op structurele basis laten sporten, het gaat om kinderen die zonder deze verenigingen niet in staat geweest waren dit te kunnen doen. Kinderen leren op een respectvolle en sportieve manier met elkaar omgaan.
- *Gezondheid*: Het tegengaan van bewegingsarmoede en overgewicht door middel van sport.
- *Topsport*: Kinderen die anders weinig kans hadden om hun talenten tot ontwikkeling te laten komen, krijgen nu de kans om via een talentencentrum deze ontwikkeling te bevorderen. Het participeren van de kinderen aan een sport is sport als doel op zich. Topsport is een onderwerp dat in principe gericht is op sport op zich en talentontwikkeling. Bij de pijler gezondheid is sport met name een middel om dit te verhogen.

Naast deze speerpunten is er een hoofddoelstelling geformuleerd:

'Via schoolsportverenigingen wordt getracht kinderen in de basisschoolleeftijd, die wonen en leven in wijken waar vrijwel geen sportverenigingen zijn gesitueerd, de optimale mogelijkheid bieden om in hun directe woon- en leefomgeving in georganiseerd verband structureel te sporten met als ultieme doel het lidmaatschap bij een sportvereniging' (Rotterdam Sportsupport, 2006).

Het projectplan draagt een gemengde boodschap uit. Enerzijds wordt sport als doel op zich nagestreefd, zoals in de hoofddoelstelling is terug te lezen. Anderzijds zien de makers van het projectplan een aantal welkome neveneffecten in het project, waar sport als middel dient om deze te bereiken. Zo zouden schoolsportverenigingen bijdragen aan de bewustwording van normen en waarden en het respect tussen kinderen vergroten. Dankzij de sport zou de leefbaarheid in de wijk vergroot worden, omdat er meer te doen is dan op straat rondhangen, wat de sociale cohesie zou versterken. Door veel samenwerkingsverbanden wordt een breed draagvlak gecreëerd, met veel kennis en kunde, denk hierbij aan scholen, verenigingen, woningbouwcorporaties, wijkverenigingen en sportbonden. Sportverenigingen kunnen maatschappelijke betrokkenheid tonen en trekken een nieuwe groep leden aan (Rotterdam Sportsupport, 2006). Uit onderzoek van het Verwey- Jonker Instituut (Boonstra, 2008) lijkt de schoolsportvereniging een groot succes te zijn. Zo zou bijna de helft van de kinderen die nu meedoen met het project, anders niets aan sport hebben gedaan. Dankzij het project vinden kinderen het leuker om naar school te gaan en minder leuk om achter de televisie en computer te zitten. De eigenwaarde van de kinderen, de sociale competentie en het houden aan de gedragsregels zouden allen worden versterkt door de toevoeging van sport aan hun leven.

Naast alle succeskreten over project zijn er een aantal verbeterpunten aangegeven. Waarvan de ouderparticipatie een belangrijke is. Deze kan namelijk sterk worden verbeterd, er zijn nu weinig ouders die komen kijken bij de trainingen en wedstrijden van hun kind (Rotterdam Sportsupport, 2006).

4. Onderzoeksperspectief

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de rol die wetenschapsfilosofie speelt bij het doel van onderzoek. Hierin komen de visies van ons als onderzoekers naar voren en de invloed van deze visies op het onderzoek. Het perspectief van waaruit je onderzoek doet heeft namelijk invloed op zowel de methodologische keuzes als op hoe de onderzoeksresultaten gepresenteerd en begrepen worden.

Om het onderzoek goed van start te gaan is het van belang om eerst een schets te geven van ons als onderzoekers. Dit omdat onderzoek beïnvloed kan worden door de persoonlijke perspectieven van onderzoekers. In onze ogen bestaat er niet iets als een waardevrij onderzoek. Ook is het bij het doen van onderzoek van belang dat je weet in welke hoek je zit qua denken en op welke manier je het onderzoek in wilt gaan. Door dit duidelijk te stellen, kunnen verrassingen in een later stadium van onderzoek voorkomen worden.

Er zijn veel verschillende theorieën op het gebied van onderzoeksperspectieven, wetenschapsfilosofie en manieren van onderzoek. Volgens Coakley (2007) is het belangrijk om deze theorieën goed te bestuderen. *“Theories enable us to see things from new angles and perspectives, understand more fully the relationship between sports and social life, and make informed decisions about sports and sport participation in our lives, families, communities, and societies.”* (Coakley, 2007, pag. 32)

Om de voorgaande factoren (onderzoeksperspectieven, wetenschapsfilosofie en manieren van onderzoek) te onderzoeken wordt er onder andere gebruik gemaakt van de literatuur van Hollis (2008), Deetz (2000), Coakley (2007) en Martin (2002).

4.1. Onderzoeksperspectief

Binnen de literatuur en de verschillende theorieën wordt met name gebruik gemaakt van ideaaltypen. Het is naar ons idee niet mogelijk om één ideaaltype te kiezen. Er moet op zoek gegaan worden naar een combinatie van deze ideaaltypen. Ook omdat wij als onderzoekers verschillende visies hebben en ons tot andere ideaaltypen aangetrokken voelen.

Een van de meest belangrijke aspecten van onderzoek doen is om het onderzoek met een open houding in te gaan. Het is namelijk vrij eenvoudig om vanuit de literatuur een onderzoek in te gaan en dan te kijken of het op de literatuur aansluit, of niet. Maar naar onze mening worden daardoor andere mogelijkheden uitgesloten. De realiteit is namelijk veel complexer en dynamischer dan dat de literatuur zou kunnen beschrijven. Daarom is het van belang dat je tijdens het onderzoek open staat voor nieuwe inzichten. En verder kijkt dan wat een organisatie je aangeeft als houvast. Het kan namelijk zo zijn dat een organisatie zelf bepaalde oplossingen aandraagt voor een bepaald probleem, terwijl de werkelijkheid heel ergens anders ligt. Een theorie waarin dit terug te vinden is, is de kritische theorie van Deetz (2000). Zowel op de voorgrond als op de achtergrond heeft de kritische theorie altijd als doel om de sociale structuren, heersende culturen, miscommunicatie tussen mensen en misinterpretatie van alternatieve structuren bloot te leggen (Deetz, 2000, pag. 143-144). Deze theorie kijkt, met een kritische blik, zowel naar de maatschappij als naar de interne organisatie. Om een kritische kijk te hebben op het onderzoek, dient er zoveel mogelijk informatie verzameld te

worden in plaats van te accepteren wat de dominante cultuur ons als 'waarheid' geeft. Toch willen wij, in tegenstelling tot het kritische perspectief, ons niet specifiek richten op dissensus. Het onderzoek heeft als doel door middel van discussie naar een meer open consensus toe te werken.

Deze instelling komt gedeeltelijk overeen met een door Hollis (2008) geformuleerde theorie. Door Hollis zelf geformuleerd als de interpretatieve theorie. De theorie kijkt vanuit een historisch, cultureel en contextueel open systeem waarin de mens procesmatig en door communicatie betekenissen construeert aan zijn of haar werkelijkheid in relatie met anderen, waarbij geen absolute scheiding is tussen waarden en feiten en waarbij het realiseren van persoonlijke doelen aan ten grondslag liggen (Hollis, 2008). Als onderzoeker zullen we op de werkvloer betrokken raken met mensen en de plaats, zodat we nooit compleet objectief kunnen zijn.

In Coakley (2007) wordt het onderscheid gemaakt bij verschillende theorieën of het uitgangspunt bottom-up of top-down is. Daarnaast wordt er gesproken over of een theorie kijkt naar de minderheden of juist alleen naar de stabiele maatschappij over het algemeen. Wij zijn van mening dat het waardevol is om bij het behoud van een stabiele maatschappij, te kijken naar de minderheden in de samenleving. Dit sluit weer aan bij het kritische perspectief van Deetz (2000). Daarmee denken wij dat er niet alleen vanuit de top naar beneden gekeken moet worden, maar om de werkelijkheid te zien moet je vanuit de "echte" wereld kijken, van bottom-up. Deze uitkomsten kunnen in grotere verbanden terugkomen door top-down beleid.

Het is naar onze mening niet mogelijk om als mens objectief te kunnen redeneren. Je zult altijd beïnvloed zijn door bepaalde factoren die simpelweg niet uit te schakelen zijn. Er bestaat volgens ons niet iets als een absolute waarheid. De uitkomst van een onderzoek kan als een waarheid worden aangenomen. In ieder geval totdat het tegendeel bewezen. Daarnaast geloven wij op zich wel dat meerdere waarheden zouden kunnen bestaan. Er vanuit gaande dat waarheden kunnen veranderen als de condities, locaties, contexten en personen verschillen.

Aangezien wij van mening zijn dat er meerdere waarheden kunnen zijn, en dat zelfs iedereen zijn eigen waarheid zou kunnen hebben, is onze onderzoeksmanier op zoek te gaan naar de verschillende betekenissen die betrokkenen geven. En de methodologische keuze voor kwalitatief onderzoek ligt in lijn met de manier van onderzoek doen. Betekenissen van betrokkenen zijn niet simpelweg uit te drukken in getallen. Daarom maken wij gebruik van interviews en observaties en kiezen wij ervoor om de resultaten aan de hand van Martin (2002) te presenteren, dit wordt in de volgende paragraaf toegelicht.

4.2. Theoretisch perspectief

Ons onderzoeksperspectief heeft als gevolg dat wij op zoek gaan naar verschillende betekenissen die betrokkenen geven. Om deze verschillende betekenissen in te kunnen delen zal in de analyse gebruik gemaakt worden van de theorie van Martin (2002).

Organisaties zijn ingewikkelde systemen en geen organisatie is hetzelfde. Als onderzoeker is het een uitdaging om met een bepaalde bril naar de onderzoeksorganisatie te kijken. Dit stuk gaat over theoretische perspectieven die gebruikt kunnen worden bij het onderzoek naar organisaties. Joanne Martin (2002) maakt een onderscheid tussen drie verschillende perspectieven van waaruit

onderzoekers te werk gaan. Het integratieperspectief, het differentiatieperspectief en het fragmentatieperspectief.

Integratieperspectief

Het integratieperspectief richt de focus op consensus en eenduidigheid in een organisatie. Organisatiecultuur is datgene waarover alle organisatieleden het eens zijn en wat hun gedrag op een eenduidige manier stuurt. Vanuit dit perspectief is cultuur datgene wat helder is, voor ambiguïteit, paradoxen en tegenstelling is geen ruimte. Onderzoekers die vanuit dit perspectief opereren gaan op zoek naar harmonieuze factoren, ze kijken naar wat de organisatie bij elkaar houdt. Cultuur is als een grote steen die door de meerderheid hetzelfde wordt gezien, waarbij het niet uitmaakt vanuit welke hoek je naar de steen kijkt (Martin, 2002).

Differentiatieperspectief

Het differentiatieperspectief richt de focus op cultuurverschillen tussen verschillende (belangen)groepen binnen de organisatie, ofwel op subculturen. Binnen deze subculturen vooronderstelt deze invalshoek dezelfde homogeniteit, consensus en harmonie, als het integratieperspectief voor de gehele organisatie veronderstelt. Tussen de subculturen is er sprake van differentiatie en conflict. Onderzoekers die vanuit dit perspectief te werk gaan kijken naar de verschillen tussen de subculturen. Subculturen worden gezien als eilanden van harmonie in een zee van conflict (Martin, 2002).

Fragmentatieperspectief

Het fragmentatieperspectief gaat er vanuit dat de verhoudingen tussen de diverse culturele manifestaties binnen een organisatie complex, ambigu en verwarrend zijn. In plaats van helderheid, staat ambiguïteit hier centraal als het gaat om cultuur. Voor zover er consensus bestaat, is deze zeer tijdelijk van aard en specifiek voor het onderwerp. Een onderzoeker die kijkt vanuit het fragmentatieperspectief heeft oog voor de verschillen en individuen binnen een organisatie. Cultuur wordt hier gezien als een serie gloeilampen, voor ieder individu één. Als er een thema naar voren komt zullen de lampen aangaan van diegene die actief betrokken zijn bij dit thema, zowel positief als negatief (Martin, 2002).

Het kan met name waardevol zijn om vanuit meerdere van deze perspectieven te kijken. Bij gebruik van maar één van deze perspectieven dreigt namelijk het risico van een 'blinde vlek'. Je perspectief bepaalt wat je ziet, het gebruik van meerdere perspectieven zorgt voor relativering. Daarom zullen wij naar al deze drie perspectieven kijken.

4.3. Analyse kader

Nu onze wetenschapsvisie uitgebreid naar voren is gekomen is het voornamelijk van belang om te kijken naar de invloed van deze visies op het onderzoek naar de schoolsportverenigingen. Wat zijn de consequenties van onze verschillende kijk op het doen van onderzoek voor de schoolsportverenigingen? En welke rol kunnen de theoretische perspectieven spelen in het onderzoek?

Omdat we vanuit meerdere perspectieven onderzoek doen kan dit volgens ons waardevol zijn voor onze opdrachtgever, Rotterdam Sport Support. Martin (2002) geeft drie perspectieven van waaruit je onderzoek kunt doen. Deze hebben te maken met consensus, dissensus en ambiguïteit. Omdat wij

vanuit zowel een interpretatieve benadering kijken als vanuit een kritische benadering, komen al deze drie perspectieven terug in onze benaderingen. De interpretatieve benadering kijkt meer naar de consensus binnen het integratieperspectief, ook binnen de subculturen van het differentiatieperspectief. En de kritische benadering kijkt meer naar de ambiguïteit van het fragmentatieperspectief en naar de verschillen tussen de subculturen van het differentiatieperspectief. Als het gaat om verschillen en overeenkomsten dan komen de verschillende benaderingen naar boven. Een onderzoeker die vanuit een interpretatieve hoek kijkt, zoekt meer naar overeenkomsten. En een onderzoeker die meer vanuit een kritische hoek kijkt, ziet eerder de verschillen.

Wij denken dat deze verschillende benaderingen zorgen voor een breed beeld van wat er speelt omtrent de schoolsportverenigingen. Dit is, zeker met het oog op de grote maatschappelijke diversiteit in dit onderwerp, in onze ogen zeer geschikt om bruikbare resultaten te verwerven.

5. Onderzoeksopzet

In dit hoofdstuk zullen de hoofdvraag en deelvragen toegelicht worden, waarbij de begrippen in deze vragen worden aangestipt en uitgelegd. Daarnaast komt hier de gebruikte methode naar voren, waarbij tevens een verantwoording van de respondenten zal worden gegeven.

5.1. Doelstelling en vraagstelling

Het doel van ons onderzoek is inzicht te verkrijgen in, en een weergave te geven van, de betekenisgeving van de betrokkenen wat betreft de schoolsportverenigingen. Binnen dit algemene beeld zal voornamelijk aandacht besteed worden aan de vrijwillige inzet door ouders, beroepsonderwijsstagiaires en maatschappelijke stagiaires rondom het project.

Om tot het bereiken van dit doel te komen, is de volgende hoofdvraag opgesteld:

Welke betekenissen geven betrokkenen aan de continuering van de schoolsportverenigingen in Rotterdam, wat betreft de vrijwillige inzet?

De beantwoording van deze hoofdvraag zal worden ondersteund door de volgende subvragen:

- *Welke betekenissen geven de betrokkenen aan de continuering van de schoolsportverenigingen wat betreft de ouderparticipatie?*
- *Welke betekenissen geven de betrokkenen aan een koppeling tussen de schoolsportvereniging en de maatschappelijke stage?*
- *Welke betekenissen geven de betrokkenen aan een koppeling tussen de schoolsportvereniging en de beroepsonderwijsstage?*

5.2. Terminologie

In de hoofdvraag en deelvragen zijn een aantal termen genoemd die enige toelichting behoeven.

Vrijwillige inzet

In het Van Dale woordenboek wordt vrijwillig omschreven als iets uit eigen beweging of niet gedwongen doen. Inzet wordt omschreven als met toewijding iets doen. In de drie deelvragen komen drie vrijwillige inzetfacetten naar voren. In de vorm van ouderparticipatie, maatschappelijke stage en beroepsonderwijsstages. Deze zijn alle vrijwillig omdat er geen directe beloning tegenover staat. Ouders en stagiaires zouden helpen op vrijwillige basis, echter ouders doen dit omdat hun eigen kind betrokken is bij het project, wat het niet geheel onbaatzuchtig maakt. Ook bij de stagiaires staat er iets tegenover namelijk studiepunten, of in het geval van de maatschappelijke stage, schoolpunten. Toch vallen deze drie categorieën binnen de vrijwillige inzet, omdat niemand gedwongen kan worden zich in te zetten bij dit project. Ouders kiezen ervoor om zich in te zetten en stagiaires zouden ervoor kunnen kiezen zich al dan niet in te zetten voor dit project.

Ouderparticipatie

Ouderparticipatie is in onze ogen een combinatie van het tonen van betrokken zijn, door bijvoorbeeld naar ouderavonden te komen en bij wedstrijden te komen kijken. Daarbij is het woord participatie opgenomen, naast betrokken zijn ook daadwerkelijk doen, in de vorm van autorijden, shirtjes wassen en coachen van kinderen.

Maatschappelijke stage

Een maatschappelijke stage is een vorm van leren binnen of buiten de school, waarbij leerlingen (vanuit de school) door vrijwilligersactiviteiten kennismaken met het dragen van verantwoordelijkheid voor maatschappelijke belangen (Alblas, 2006). Het gaat hierbij om middelbare scholieren, die vanaf 2011 verplicht 72 uur van de middelbare schoolloopbaan besteed moeten hebben aan de maatschappelijke stage.

Beroepsonderwijsstage

Bijna elke opleiding in Nederland kent wel een stageaspect, echter het is voor lang niet alle studenten een nuttig project om van te leren. Met de inzet van stagiaires bij de schoolsportverenigingen worden voornamelijk stagiaires van sportopleidingen, als de opleiding "Sport en Bewegen" bedoeld.

5.3. Methode

De vrijwillige inzet rondom de schoolsportverenigingen onderzoeken we op kwalitatieve wijze. Dit houdt in dat we via semigestructureerde en narratieve interviews de betekenisgeving rondom het project achterhalen. We kiezen voor semigestructureerd zodat aan de hand van een aantal vaste thema's verschillende perspectieven naar voren kunnen komen.

Echter narratieve interviews kunnen soms meer opleveren, deze vorm laat de spreker vrij in het vertellen van zijn/haar verhaal, waarbij de interviewer zo min mogelijk sturing biedt. Deze vorm van interviewen kan zaken aan het licht brengen, die via een gestructureerde wijze onderbelicht zouden blijven. Om een zo volledig mogelijk beeld in een korte periode te verkrijgen, is ervoor gekozen veel verschillende perspectieven te horen. Om een beeld te verkrijgen van de visie op lange termijn gebruiken we de betekenissen van de projectleider Schoolsportverenigingen Rotterdam Sportsupport en de projectleider proeftuinen van NOC*NSF. Voor de middellange termijn is gekozen voor de projectmedewerkers schoolsportvereniging van Rotterdam Sportsupport. Op het uitvoerend niveau is gekozen voor de meest direct betrokkenen, de schoolsportcoördinatoren. Op uitvoerend niveau zitten ook de betrokken verenigingen. Alle betrokkenen tot nu toe spreken we over de continuering van de vrijwillige inzet over het algemeen. Waar we bij de ouderconsulenten voornamelijk geïnteresseerd zijn in de continuering van de ouderparticipatie. Van de stagecoördinatoren willen we voornamelijk weten welke toekomst zij zien in stagiaires bij de schoolsportverenigingen. Ten slotte zijn we met de betrokkenen rondom de maatschappelijke stage gaan praten, een stagecoördinator en een projectmedewerker bemiddeling maatschappelijke stage. Naast interviews maken we gebruik van observaties. Een observatie kan een verbreding zijn ten opzichte van een interview omdat je naast horen ook op een andere manier kunt waarnemen. We achten het van belang om te zien wat de schoolsportvereniging daadwerkelijk is, dit maken we tastbaar door twee trainingen bij te wonen. Door daadwerkelijk op locatie langs te gaan willen we de sfeer proeven van het fenomeen van de schoolsportverenigingen. We maken hierbij gebruik van ongestructureerde observaties, omdat we niet van tevoren vast stellen wat we gaan observeren. Daarnaast is er sprake van niet-participerende observaties, omdat we buiten de te observeren situatie staan.

6. Literatuurstudie

Het doel van de literatuurstudie in dit hoofdstuk is het verduidelijken van een aantal maatschappelijke ontwikkelingen in het licht van de vrijwillige inzet, hierbij worden de maatschappelijke stage, de beroepsonderwijsstage en de ouderparticipatie behandeld. Aan de hand van de literatuurstudie en de resultaten zullen de analyses in hoofdstuk 9 van dit onderzoek gevormd worden.

6.1. Vrijwilligerswerk

Sportverenigingen zijn sterk afhankelijk van vrijwilligers, zonder deze mensen zou deze organisatievorm niet kunnen bestaan. Ook binnen de schoolsportverenigingen speelt vrijwillige inzet een belangrijke rol. Vrijwillige inzet kan worden omschreven als werk dat in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald, wordt verricht ten behoeve van andere mensen of de samenleving, zonder dat degene die het verricht daar voor zijn of haar levensonderhoud van afhankelijk is (Klaver, J. 2005).

Eerst zullen de maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot vrijwilligerswerk behandeld worden, ten tweede de maatschappelijke stage, ten derde de inzet van beroepsonderwijs stagiaires en ten slotte is de ouderparticipatie een vorm van vrijwillige inzet die aan bod zal komen.

6.2. Maatschappelijke ontwikkelingen vrijwillige inzet

Dekker (2007) omschrijft verschillende maatschappelijke betekenissen die invloed hebben of hebben gehad op de vrijwillige inzet van burgers. Grote ontwikkelingen als informatisering en globalisering hebben invloed op de vrijwillige inzet van burgers. Namelijk door de informatisering kunnen de vraag en het aanbod, van bijvoorbeeld vrijwilligers, op elkaar afgestemd worden via digitale wegen. Andere trends die invloed hebben op het fenomeen vrijwillige inzet zijn de hogere kwaliteitseisen van de klant en de opkomst van nieuwe organisatievormen. De hogere kwaliteitseisen zorgen ervoor dat de klant, mogelijke cliënten en de vrijwilliger zelf hogere kwaliteitseisen stellen aan vrijwillige inzet. Organisaties zullen moeten inspelen op de motivatie van al deze betrokkenen. De opkomst van nieuwe organisatievormen zorgt ervoor dat organisaties flexibel en efficiënt moeten handelen, waarbij netwerken een belangrijke rol verworven heeft. Vrijwilligers worden mondiger, wat ertoe leidt dat de persoonlijke keuzes belangrijker zijn geworden. Organisaties waarin vrijwilligers werkzaam zijn moeten aangeven wat de doelen zijn die ze nastreven, opdat de vrijwilliger kan kiezen of waar de organisatie staat, is waar zij willen staan. Samenhangend met deze persoonlijke keuzes moeten vrijwilligersorganisaties rekening houden met het combineren van levenssferen. Vrijwilligersorganisaties moeten rekening houden met zowel het betaalde werk als de privésituatie van hun vrijwilligers. Flexibiliteit is hierbij van groot belang.

Verkleuring van de samenleving beïnvloedt het vrijwilligerswerk. Volgens Dekker (2007) is er nog veel ruimte voor verbetering in de contacten tussen autochtone en allochtone organisaties. Laagdrempeligheid wordt als een van de belangrijkste elementen beschouwd om de allochtone vrijwilligers te benaderen.

Daarnaast veroorzaken de afname van kerkelijke betrokkenheid, de verstedelijking van het platteland en de verlenging van de betaalde arbeidsloopbaan mee, een lager niveau van vrijwillige inzet. De sociale cohesie is veranderd en zal verder veranderen, mede door de verandering in

leefpatronen, de toenemende individualisering en de veronderstelde afnemende maatschappelijke betrokkenheid en solidariteit. Dit zou kunnen bijdragen aan een afname van de vrijwilligers.

In het bijzonder is men zorgelijk gestemd over het vrijwilligersaandeel van bepaalde groepen in de samenleving. Zo zijn jongeren ondervertegenwoordigd en lijkt onder hen de vrijwillige inzet voornamelijk een stoffig en suf imago te hebben. Teven is er speciale aandacht voor het inzichtelijk maken van de factoren die het participeren van allochtone Nederlanders beïnvloeden en die ervoor kunnen zorgen dat zij meer bij algemene vrijwilligersorganisaties betrokken worden (Dekker, 2007).

Waar de vrijwillige inzet voor cultuur en sport in 1985 nog 24% van de bevolking betrof is dit afgenomen naar 15% in 2005. Opvallend is dat er gemiddeld 4,5 uur per week aan vrijwilligerswerk gedaan wordt per vrijwilliger, echter wordt door mensen tussen de 15 en 34 jaar 3,7 uur vrijwilligersactiviteiten verricht en door 55 plussers gemiddeld 6 uur in de week. Ook zijn er cijfers bekend over de vrijwilligers naar geboorteland in Nederland bij sportverenigingen. Het gemiddelde van vrijwilligers met een Nederlandse identiteit is 15 procent, mensen uit voormalig Nederlands Indië en de Molukken komen op 7 procent. Surinamers en Antillianen hebben een percentage van 4% aan vrijwilligers in Nederland. Van de Turkse en Marokkaanse Nederlanders doet 5% aan vrijwilligerswerk (Dekker, 2007).

Oorzaken van deze beperkte deelname van Nederlanders van allochtone afkomst aan vrijwilligerswerk worden gezocht in de volgende punten. Voor nieuwkomers heeft een snelle inburgering in ons land hoge prioriteit, in verband met de perspectieven op betaald werk. Hierdoor heeft vrijwilligerswerk niet de eerste aandacht. Er zijn veel Nederlandse vormen van vrijwilligerswerk onbekend in de landen waar allochtonen vandaan komen. Met name het begrip 'vrijwilligerswerk in de zorg' komt vreemd over op groepen uit culturen waar de zorg voor familieleden geldt als hoogste waarde. Er is sprake van een taal- en cultuurskloof tussen Nederlanders en allochtonen die integratie in het vrijwilligerswerk belemmert (Gemeente Vlaardingen, 2009). Daarnaast bevinden relatief veel allochtonen zich in een laag sociaaleconomische situatie, waardoor de prioriteiten liggen bij betaald werk. De werving van vrijwilligers verloopt hoofdzakelijk via persoonlijke contacten: allochtonen met weinig contacten in vrijwilligersland hebben daarom een achterstand (Gemeente Vlaardingen, 2009). Echter bij de tweede generatie is een relatieve grote betrokkenheid te zien, dit wordt veroorzaakt door de relatief grote betrokkenheid bij verenigingen, wat een positief effect heeft op het doen van maatschappelijk bevorderend werk (Klaver, 2005).

6.3. Maatschappelijke stage

Dat jongeren statistisch gezien minder inzet tonen in het doen van vrijwilligerswerk, wordt door de overheid niet met lede ogen aangezien. Men is van mening dat de jeugd in de samenleving zijn verantwoordelijkheden moet kennen als Nederlands en Europees inwoner. De wijze waarop dit tot stand moet gaan komen is via een maatschappelijke stage, onder het motto: "samen leven kun je leren" (Alblas, 2006).

De maatschappelijke stage heeft als doel leerlingen ten behoeve van hun ontwikkeling een vorm van buitenschools leren te bieden, als onderdeel van het onderwijsprogramma. Door het doen van vrijwilligersactiviteiten maken leerlingen actief kennis met allerlei aspecten van de samenleving. Hierdoor wordt positief bijgedragen aan het vergroten van hun maatschappelijke betrokkenheid, van hun besef voor waarden en normen en wordt actief burgerschap gestimuleerd. De ontwikkeling en

implementatie van maatschappelijke stages vragen bereidheid en inzet van alle betrokken partijen: leerlingen, scholen en maatschappelijke organisaties (Alblas, 2006).

De maatschappelijke stage wordt gefaseerd ingevoerd, zodat in 2011 alle leerlingen in het voortgezet onderwijs tijdens hun middelbare schooltijd verplicht een maatschappelijke stage volgen. Vanaf 2011 moeten alle scholen over een invoeringsplan voor de maatschappelijke stage beschikken. In schooljaar 2011/2012 wordt de maatschappelijke stage wettelijk verplicht. Leerlingen, scholen en stagebieders krijgen veel vrijheid om de stage in te vullen. Maar het volgen van een stage is niet vrijblijvend. Het volgen van een maatschappelijke stage van minimaal 72 uur wordt een voorwaarde voor het behalen van een diploma (NISB, 2009).

Op dit moment zijn al bijna driekwart van alle middelbare scholen in Nederland bezig met maatschappelijke stages, of met de voorbereidingen ervan. De helft van alle scholen heeft één, of meer stageplekken gevonden binnen de sportsector (Alblas, 2006).

6.4. Ouderparticipatie

Een belangrijke factor in de vrijwillige inzet rondom jeugdsport is de ouderparticipatie. Ouderparticipatie kan worden omschreven als actief betrokken zijn, op welke manier dan ook, van ouders in de bezigheden (al dan niet op het gebied van onderwijs) van de school. Dit kan zowel in non-geïstitutionaliseerde als geïstitutionaliseerde organen met als doel de toekomstmogelijkheden van de leerlingen te optimaliseren, verbeteren van de taakuitvoering van de docent en op bestuursniveau de ouderinvloed vergroten op het beleid van de school (Smit, 1991). De ouderparticipatie heeft rond de vijfentwintig jaar geleden een belangrijker rol verworven op de Nederlandse basisscholen. Door middel van een aantal wetten tussen 1982 en 1985, welke neerkwamen op een verplichting van een ouderraad op iedere school en een medezeggenschapsorgaan, werd de rol van de ouders versterkt. Hier was behoefte aan omdat het voor kinderen beter zou zijn als hun ouders welkom waren in de school, bovendien was er een behoefte bij ouders om zeggenschap te hebben in het leerprogramma van hun kinderen (Smit, 1991). In Zuid-Holland is een scan gehouden naar de bevordering van deze participatie in het basisonderwijs. Hieruit kwamen een aantal zaken naar voren. Aangegeven wordt dat zowel allochtone als autochtone ouders moeilijk te bereiken zijn. De redenen die aangedragen worden voor de lage betrokkenheid van de ouders wordt gezocht in de taalproblemen en de cultuurverschillen. Het schoolsysteem is niet bekend bij de ouders, waardoor het nut van ouderavonden niet ingezien wordt. Een andere belangrijke reden in de lage betrokkenheid wordt gezocht in de toegenomen individualisering (Daal, 2002).

6.5. Beroepsonderwijsstages

Een stage kan worden omschreven als:

‘Een student die op initiatief van het onderwijsinstituut/ van zichzelf, ter realisering van de onderwijsleerdoelen, voor een periode die daarvoor nodig is, onder begeleiding deelneemt aan andere samenlevingsverbanden dan het onderwijsinstituut. Gedurende die periode verricht hij activiteiten, die door het desbetreffende samenlevingsverband functioneel geacht worden.’ (Penders in van Alebeek, 1978, pag. 17)

Penders (Van Alebeek, 1978) geeft in zijn beschouwing weer waaraan een werkorganisatie moet voldoen, wil het studenten een leerplek aanbieden. Hij bepleit dat de economische situatie geen invloed mag hebben op de continuering van het onderwijs voor de student, aangegeven wordt dat

organisaties in slechte economische tijden dit soort projecten nogal eens wegbezuinigen, een organisatie mag zijns inziens dergelijke beslissingen niet nemen. Het tweede criterium zou moeten zijn dat de student alleen werkzaamheden mag doen die het leerproces bevorderen, of dit nu werkzaamheden zijn die het bedrijf winst opleveren of niet. Een derde criteria wordt gezocht in de ondersteuning, er moet een werknemer belast zijn met de nadrukkelijke onderwijstaak, een soort stagebegeleider. Voor zowel de student als de onderwijsinstelling als de stageplek moet een onafhankelijke instelling in het leven geroepen worden die kan oordelen in het geval van verschillen in denken over de naleving van de stage.

Stalpers (Van Alebeek, 1978) vind dat praktijkervaring opdoen in de maatschappij steeds minder vanzelfsprekend is geworden. De voordelen van een praktische leeromgeving, ten opzichte van het meer formele onderwijs, is dat de stof dichterbij de leerlingen en het vak blijft. De schrijver realiseert zich echter wel dat deze manier van onderwijs niet meer van deze tijd is, de wereld is complexer geworden. Leerlingen verdienen de kans op een groot sociaal en algemeen kennisnet, daarvoor was het toenmalige onderwijssysteem meer op zijn plaats. De discussie was gaande of een school een simulatie- stageplek moest creëren of dat stage lopen bij een echt bedrijf beter was. De voordelen van een simulatieplaats zijn dat het makkelijk in het onderwijsprogramma kan worden geplaatst, de docent kan makkelijk een combinatiefunctie van zowel stagebegeleider als docent hebben en een simulatieplaats is niet afhankelijk van de conjunctuur, de student kan blijven leren in economisch mindere tijden. De voordelen van het stagelopen in een concreet bedrijf zijn dat het echt en realistisch is, de student moet zich bewijzen bij onbevooroordeelde mensen in een ander niveau, er zijn allerlei variaties mogelijk die de student kan leren.

In het boek van van Alebeek (1978, pag. 53) worden verschillende begrippen van het woord stage weergegeven:

- *'Een middel voor werkgevers om werk te laten doen door gratis of extra goedkope arbeidskrachten.'* (NVV Jongerencontact)
- *'Een middel om leerlingen te bekwamen in de deelname aan levensechte situaties.'* (Innovatiecommissie participatie- onderwijs)

Uit de verschillende omschrijvingen van het begrip blijken verschillende belangen voor personen. Een middel ter goedkope invulling van werk is voornamelijk een waarde voor de werkgevers. Waar onder begeleiding leren werken in een ander verband dan het onderwijsinstituut om te leren in levensechte situaties, voornamelijk van waarde is voor de student.

7. Resultaten

In dit hoofdstuk zullen de resultaten aan de hand van acht verschillende thema's worden toegelicht. Uit de interviews zijn bepaalde resultaten gekomen, deze worden weergegeven om vervolgens ondersteund te worden door de meest aansprekende citaten. Hiervoor is gekozen omdat het een duidelijk en overzichtelijk beeld geeft van de resultaten. Deze keuze heeft als gevolg dat niet elk citaat letterlijk in het overzicht staat.

Betekenis afkortingen:

SSC: Schoolsportcoördinator

SC: Stagecoördinator

BMS: Projectmedewerker bemiddeling maatschappelijke stage

7.1. Een nuttig en leuk project

Welke betekenis wordt er nu aan het project van de schoolsportvereniging gegeven door de betrokkenen? Het antwoord op deze vraag is over het algemeen eenduidig, betrokkenen geven aan het project een succes te vinden. Dit succes is te danken, volgens een aantal betrokkenen aan de maatschappelijke doelen die het project dient.

'De vereniging komt terug in de wijk, dankzij dit project worden kinderen socialer, daarnaast worden welzijn en sport gestimuleerd. Sport heeft zo veel te bieden.' (Projectleider proeftuinen)

'Het project is er om overgewicht tegen te gaan maar ook om sociale contacten te leggen. Ook leren ze normen en waarden en ze zijn lekker bezig. Beter dan thuis zitten achter de playstation en zonder contact met iemand.' (SSC 1)

Niet alleen maatschappelijke doelen worden als voordelen van de schoolsportverenigingen genoemd. Het doel meer mensen te kunnen laten sporten wordt positief gewaardeerd.

'Het project is perfect, wat erg nodig is in een stad als Rotterdam. De drempel tot het sporten wordt laag gemaakt.' (Vereniging 1)

'Ja, als dat voort kan blijven gaan met deze stijgende lijn dan heb je dus heel veel kinderen aan het sporten en dat is wel het uiteindelijke doel, natuurlijk.' (SSC 1)

Ondanks het feit dat de betrokkenen positief zijn over de proeftuin, komen er een aantal punten naar boven waar in de toekomst op gelet moet worden. Zo wordt de kwaliteit die in de toekomst gewaarborgd moet worden genoemd.

'Er is altijd druk op de vrijwilligers, zowel in de normale sportverenigingen als in de schoolsportverenigingen, hiermee moet omgegaan leren worden.' (Vereniging 1)

'Mogelijke faalfactoren voor de toekomst zijn de financiën, maar ook de kwaliteit die geleverd moet worden. Tenzij je het gaat betalen, dan heb je wat meer te zeggen.' (Projectleider proeftuinen)

'Een irritatiepuntje is soms de afhankelijkheid van de soms jonge trainers en vrijwilligers, om kwaliteit te waarborgen ben je afhankelijk van hen.' (SSC 2)

'Het is een interessant fenomeen, maar ik vraag me ernstig af of het in de toekomst houdbaar is. Omdat het gedragen wordt door een aantal mensen, die meer zouden kunnen verdienen in een andere sportsector.' (SC 2)

Bepaalde betrokkenen hebben affiniteit met het project. Dit uit zich doordat ze er veel tijd in investeren.

'Ik rij me elke zaterdag helemaal het schompus, maar het enthousiasme van die kinderen maakt het helemaal goed, het is zo leuk.' (Vereniging 2)

'We hebben vorige week een coördinatorenoverleg gehad, zij gaan allemaal over hun uren heen. De meesten hebben 12 uur voor de schoolsportvereniging, maar ik heb er 16 en ik ga er ook overheen. De site bijhouden, de kinderen naar de locatie brengen, een training bijwonen, want die lopen niet allemaal vlekkeloos. En daar gaat best wel veel tijd in zitten.'(SSC 1)

Echter sommige sprekers lijken hier wel mee om te kunnen gaan, ondanks het feit dat veel tijd in het project geïnvesteerd wordt, willen ze geen taken uit handen geven.

'Maar ik weet niet of ik ondersteund zou willen worden, ik hou graag zaken in handen, zodat ik de controle heb.'(SSC)

De betrokkenen zijn over het algemeen enthousiast over het project schoolsportverenigingen. Meerdere sprekers geven wel aan dat er twijfels zijn over de continuering van het project, over de bekostiging en de toekomst van de kwaliteit die geleverd wordt. Daarnaast speelt de tijdsinvestering een rol in de betekenisgeving over het project.

7.2. De cruciale rol van ouders

Een punt dat door verschillende partijen wordt aangedragen is de rol die de ouders spelen binnen de schoolsportvereniging. De algemeen heersende opvatting hierop is dat de ouders de belangrijkste rol spelen als het gaat om het succes van de schoolsportvereniging. Het is de bedoeling dat ouders net als bij een 'gewone' sportvereniging de rol van vrijwilligers op zich nemen. Dit houdt dan in dat ze hun kinderen naar wedstrijden brengen, zeker als deze buiten de stad plaats vinden, shirtjes wassen en een coach aanwijzen. Dit zijn taken die een schoolsportcoördinator of een trainer vanuit de vereniging in principe in de toekomst niet op zich zou moeten nemen. In de beginfase van dit project en zelfs nu nog komt dat wel voor, maar op de langere termijn is dit niet haalbaar.

'Zaken die ouders zouden moeten doen zijn: kleren wassen, rijden, vervoer, maar ook de betrokkenheid is van groot belang. Dit wordt nu opgelost door betaalde krachten (qua rijden) of door ouders uit de verenigingen, maar dat werkt niet op lange termijn.' (RSS 1)

Vanuit andere betrokkenen komt dezelfde boodschap.

'Nee dat zou wel mooi zijn als dat zou kunnen, maar dan moet er nog wel meer ondersteuning komen vanuit de school zelf en vooral vanuit de ouders zelf. Want als je dat helemaal vanuit de club gaat trekken dan ga je dat op termijn niet redden.' (Vereniging 1)

De ouders zelf staan hier welwillend tegenover.

'Ouders staan er hier echt open voor en willen het wel. En T-shirtjes wassen of andere dingen doen, daarvan denk ik niet dat het een probleem voor de ouders zal zijn.' (Ouderconsulent 2)

Dit gaat dan met name over de ouderparticipatie, de daadwerkelijke inzet van ouders. Een eveneens belangrijk onderwerp is de ouderbetrokkenheid. Oftewel het feit dat de ouders begaan zijn met wat hun kinderen doen. Dit uit zich in aanwezigheid bij wedstrijden of trainingen maar ook in hoe ze omgaan met het idee van de schoolsportvereniging. In sommige gevallen gebruiken ouders de schoolsportvereniging als een naschoolse opvang. Ze brengen hun kind 's ochtends naar school en halen hem of haar 's avonds weer op.

'Er schort niet alleen wat aan de ouderparticipatie, maar ook aan de ouderbetrokkenheid. Sommige ouders denken dat ze hun kind kunnen dumpen en aan het eind van de dag weer ophalen zonder dat er iets gedaan hoeft te worden.' (RSS 1)

'Tegen die ouders heb ik gezegd dat het geen opvang is, het is niet Pietje dumpen om half 9 en om 5 uur thuis laten brengen, zo werkt het niet.' (SSC 3)

Vanuit betrokkenen komt sterk naar voren dat ze een zekere mate van welwillendheid willen ervaren. Ze zijn bereid een hoop werk te doen maar dan wel in samenwerking met de ouders. Daarnaast wordt ervaren dat de kinderen vaak zeer enthousiast zijn maar dat de ouders het dan af laten weten.

'Met iedere ouder van kinderen uit de SSV heb ik wel contact gehad, een babbeltje mee maken. Qua contact zoeken zit het gewoon goed, maar als je tegen een muur praat dan laat je die muur voor wat hij is. Er moet van beide kanten motivatie zijn.' (SSC 2)

'De betrokkenheid van ouders die maakt of een kind kan sporten of niet.' (SSC 2)

'Maar dat ja daar moet wel een verandering in komen als dat wel zo is natuurlijk. Ja die ouders die moeten er gewoon zijn. En als de kinderen nou heel graag willen maar er zijn geen ouders dan houdt het gewoon op.' (SSC 1)

Het algemeen heersende beeld is dat ouders een cruciale rol spelen in het voortbestaan van de schoolsportvereniging. Het is hierbij van belang dat ze zowel participeren als betrokken zijn. De ouders staan hier in principe open voor, maar zijn nog niet daadwerkelijk betrokken. Vanuit de betrokkenen komt naar voren dat ze een zekere mate van welwillendheid willen ervaren van de ouders.

7.3. Onbegrip van ouders over het verenigingsidee

Sommige ouders zijn niet bekend met het fenomeen van de vereniging zoals wij dat in Nederland kennen. Dit zijn vaak mensen van allochtone afkomst. Verschillende redenen worden aangedragen voor deze uiteenlopende opvattingen. Het woord cultuur wordt hierbij vaak genoemd. En er wordt ook onderscheid gemaakt tussen verschillende culturen die wel of geen affiniteit hebben met de vereniging.

'Het heeft ook te maken met de cultuur, zo is het voor veel Antilianen normaler om lid te zijn bij een vereniging en hier ook wat voor te doen dan voor Turken of Marokkanen die elke dag naar de moskee gaan.' (RSS 1)

'Die ouderconsulenten spelen daar wel een hele grote rol in, die probeer ik er ook vaak in te betrekken, als je naar culturen kijkt zijn dat vaak wel een schakel die ervoor zorgt dat de ouders die je normaal niet kan bereiken dan toch wel eventjes extra erbij hebt.' (SSC 2)

Er worden ook andere redenen genoemd, welke eveneens met cultuur te maken hebben, maar een concretere oorzaak schetsen.

'De ouders die hier zijn, zijn heel lang geleden vertrokken, toen bestond dat inderdaad niet. Maar tegenwoordig is het ook in Turkije steeds normaler. Daar nam de school de opvoeding over zodra de kinderen binnenliepen, geen ouders zette een stap in de school, nu worden de ouders ook in de school gehaald en erbij betrokken. Maar dat kennen de ouders hier niet, want toen waren ze al weg uit bijvoorbeeld Turkije. De ouders van nu, hebben het niet van hun ouders meegekregen, dus is het iets raars, bijvoorbeeld een kantinedienst draaien dat is niet begrijpelijk voor sommige ouders.' (Ouderconsulent 1)

'Maar toch is het een drempel voor ouders, ze kunnen het idee hebben dat ze ALWEER ergens aan mee MOETEN doen. Bovendien is het leven van veel ouders heel hectisch qua familieafspraken en gebondenheid, daar gaat veel tijd in zitten die Nederlandse ouders in hun kinderen stoppen.' (Ouderconsulent 1)

In het eerste geval zijn de ouders eigenlijk tussen twee culturen in komen zitten, wat ervoor heeft gezorgd dat ze van beiden niets mee hebben gekregen. Ook geen vernieuwingen in de cultuur vanuit het land waar ze vandaan komen. Het tweede geval betreft een explicieter geval van culturele verschillen. Mensen uit andere culturen besteden tijd aan andere dingen en stellen andere prioriteiten. Dit heeft soms zelf tot gevolg dat kinderen totaal niet mogen sporten.

'Sommigen strengopgevoede kinderen niet, die moeten ook al snel een hoofddoekje enzo. En sommigen mogen niet met jongens sporten bijvoorbeeld, maar ik ga daar niet te veel rekening mee houden anders gaat iedereen eisen stellen en dat werkt niet. Vooral de Marokkaanse kinderen mogen soms helemaal niet sporten.' (SSC 3)

Voor het onbegrip bij ouders wordt door betrokkenen als reden de verschillen in cultuur genoemd. Deze verschillen zorgen voor een verschillende visie op de vereniging en het vrijwilligerswerk dat

daarbij komt kijken. Mensen uit andere culturen lijken meer tijd aan andere zaken te besteden, als familie, en zijn minder bekend met een instituut als een vereniging.

7.4. Harde aanpak werkt motiverend

Waar veel over gesproken wordt is hoe de ouders betrokken kunnen worden bij de schoolsportvereniging. Elke betrokkene heeft hier zijn eigen aanpak voor. Hard of zacht, in samenwerking met de ouderconsulent of niet, soms gebruik makend van bepaalde instrumenten maar in alle gevallen zo overtuigend mogelijk.

'Ik heb dit jaar gewoon een ouderavond gepland en gezegd dat ik van ieder kind minstens een ouder verwacht en daar gaan we afspraken mee maken. Alle ouders waren aanwezig en ik heb gezegd: als hier uit de oudergroep geen ouder opstaat die coach wil worden, dan kunnen we nu onze spullen pakken en weer lekker naar huis. Ik heb het ook een beetje dwingend gebracht.' (SSC 3)

Verschillende partijen zijn van mening dat een harde aanpak de juiste is. Wel om verschillende redenen maar met hetzelfde doel, ouderparticipatie. En de meerderheid geeft daadwerkelijk te kennen dat deze aanpak werkt. Een reden voor een dwingende aanpak kan bijvoorbeeld de verschillende visie van allochtonen op het verenigingsleven zijn.

'Ja ik denk dat dat de beste manier is, zeker ouders die het verenigingsleven niet kennen. Hier snapt niet iedereen hoe het werkt, dus moet je wat dwingender zijn.' (SSC 3)

Naast de dwingende aanpak wordt er gebruik gemaakt van bepaalde instrumenten. Deze instrumenten hebben als doel de motivatie onder de ouders te vergroten. De twee meest duidelijke instrumenten die worden genoemd zijn: het aanstellen van coaches en gebruik maken van een borgsysteem.

'Coaches werken heel goed, iemand de verantwoordelijkheid geven. Ook borg vragen van tevoren werkt goed, wanneer je het gratis doet komen ze niet structureel, wanneer er iets tegenover staat dan komen ze, dat werkt echt. Het is niet veel geld, maar een mooie prikkel. Het is niet een heel hoog bedrag en dan komen ze ook wel voor dat geld.' (Ouderconsulent 1)

Zoals in dit citaat genoemd wordt spreekt het aanstellen van een coach de ouders aan op hun verantwoordelijkheid, dit werkt motiverend. Het borgsysteem is bedoeld om de ouders te stimuleren hun kinderen aanwezig te laten zijn bij de trainingen. Ze moeten dan een bepaald bedrag betalen waarvan ze een deel of het gehele bedrag terug kunnen krijgen wanneer hun kind een bepaald percentage van de trainingen aanwezig is geweest.

'Ouders die niet zelf hoeven te betalen, daarvan heb ik niet de garantie dat die kinderen zullen komen, ik vind dat ze er wel wat voor moeten doen. Ik heb nu een regeling bedacht, ik koop een tas vol spullen aan shirtjes etc. en ik heb alle ouders gewoon 30 Euro laten betalen, een soort van huur, want daar pak ik een tientje vanaf. Maar komen de kinderen 80% opdagen, dan krijgen ze aan het eind van het jaar 20 euro terug. Zo heb ik het een klein beetje ingedekt en hoop ik dat de opkomst hoog blijft.' (SSC 3)

Het doel van het borgsysteem is de opkomst garanderen. Dit is volgens de betrokkenen met name van belang wanneer het lidmaatschapsgeld wordt betaald door het Jeugdsportfonds. Omdat het sporten dan helemaal gratis is voor deze ouders, is het gebrek aan motivatie groter dan bij ouders die wel lidmaatschap betalen.

'Nou ik laat ze bijvoorbeeld borg betalen. Maar dat zijn echt dingen die je vast moet houden. Nou de 'schoolsport' kan worden gesubsidieerd dus dat hoeven ze niet te betalen maar ik wil wel dat ze blijven komen. Maar het is de borg die jij neerlegt en als je klaar bent krijg je hem terug. Maar je moet wel rekening houden met het inkomen van deze mensen. Bedrag van mij is 20 a 25 euro. Dat leggen ze in, en stop je, dan krijg je het terug.' (Ouderconsulent 2)

'Ik heb nu ook een meisje die krijgt alles betaald uit het sportfonds maar die komt gewoon niet, dan ga ik ook echt bellen, van hé waar is uw kind.' (SSC 3)

Samenvattend heeft iedere betrokkene zijn eigen aanpak als het gaat om de betrokkenheid van ouders te vergroten. Verschillende partijen zijn van mening dat een harde aanpak de juiste is. Naast deze dwingende aanpak worden instrumenten gebruikt om ouders te motiveren. Twee instrumenten die door betrokkenen worden aangegeven als instrumenten die werken zijn: het aanstellen van coaches en het borgsysteem.

7.5. De kracht van een babbel

Wat naast de genoemde instrumenten een belangrijk instrument is, is communicatie. Volgens betrokkenen is er nog veel te winnen op het terrein van de communicatie. Het grootste probleem ligt in het feit dat sommige ouders gebrekkig of zelfs geen Nederlands kunnen spreken. Hierdoor wordt het moeilijk om deze ouders te bereiken en duidelijk te maken wat er van hen verwacht wordt.

'Maar het is gewoon heel lastig om die ouders te bereiken. Het zijn natuurlijk bepaalde wijken waar zo'n SSV is opgericht, veel allochtone ouders, kunnen niet goed Nederlands, zijn niet betrokken bij de school. Ja je ziet gewoon heel weinig ouders hier op school. En als er ouders komen zijn het altijd de dezelfde.' (SSC 1)

Er wordt gebruik gemaakt van veel verschillende manieren van communicatie. Zo wordt er gebruik gemaakt van brieven, internet, posters en van gesprekken.

'Dus, ik had dus ook een ouderbijeenkomst georganiseerd na de proeftrainingen om wat te vertellen over de vereniging. Dan zie je gewoon dat er minimaal, dat er gewoon heel weinig ouders op af komen. Hoewel ik het wel heel goed heb aangegeven in de school, ik heb ze brieven mee naar huis gegeven, op de site gezet, maar het blijft gewoon heel lastig.' (SSC 1)

Uit dit citaat blijkt dat de eerste drie manieren in gebreke blijven. Het uitdelen van briefjes en gebruik maken van de site werkt niet afdoende om de ouders te bereiken. Volgens de geïnterviewden lukt dit wel als er met de ouders in gesprek wordt gegaan, met een persoonlijke benadering.

'Ja we hebben een eigen SSV website. En gewoon brieven hier op school opgehangen. Op de site van de school zelf. En gewoon de ouders aangesproken die hier dan wel hun kinderen op komen halen. En die waren er dan ook. Dus als je ze echt persoonlijk benaderd dan komen ze wel.' (SSC 1)

Wat betreft de taalbarrière zouden volgens betrokkenen de ouderconsulenten een grote rol kunnen spelen. In sommige gevallen kunnen de ouders in hun moedertaal met de ouderconsulent praten. Dit heeft als gevolg dat de ouders beter begrijpen wat er van hen verwacht wordt.

'Kijk je kent de verhalen dat ouders het niet willen begrijpen. Maar als ik het in hun eigen taal uitleg, dan begrijpen ze het wel hoor! Ook voor het wassen en rijden hebben ze zeker begrip, wel moet er duidelijk zijn wanneer zich iets afspeelt en hoe laat ze er moeten zijn.' (Ouderconsulent 1)

Communicatie met de ouderconsulent is volgens betrokkenen vaak laagdrempelig, ook voor Nederlandse ouders. Niet alleen omdat ze soms de moedertaal van een aantal ouders spreken. Ze zijn vaak beter bereikbaar dan een docent, waar je vaak een afspraak mee moet maken. Bij de ouderconsulenten kun je gewoon naar binnen lopen.

'Dit is ook natuurlijk waardoor wij laagdrempelig zijn, omdat we Turks en Marokkaans spreken. Ik wordt ook meer aangesproken door de Turkse slechts Nederlandssprekende ouders aangesproken, terwijl de Marokkaanse naar haar gaan (andere ouderconsulent...). Maar voor de ouders zonder taalbarrière maakt het niet uit, die gaan gewoon naar degene die aanwezig is.' (Ouderconsulent 1)

De taalbarrière is een van de redenen waarom ouders minder betrokken zijn bij de schoolsportvereniging. Ze gaan bijvoorbeeld minder snel naar een wedstrijd toe omdat ze de Nederlandse taal niet beheersen en bang zijn om te moeten communiceren in een taal die ze niet goed kunnen.

'Een moeder die slecht Nederlands spreekt en zich een beetje schaamt die zie je daar minder snel dan een ouder die een grote waffel heeft en gewoon goed Nederlands praat.' (SSC 3)

'Ja, het is echt heel moeilijk als je naar een wedstrijd wil, maar je kunt niet met de ouders aan de kant praten, dat is wel een belemmering om ergens aan mee te doen. De tip die ik dat soort ouders geef is om met iemand te gaan, waar ze zich bij op hun gemak voelen, andere ouders bijvoorbeeld. De taalbarrière is ook de reden, denk ik, dat sommige ouders niet naar de ouderavonden willen, durven komen.' (Ouderconsulent 1)

Er wordt voornamelijk aangegeven dat er helder en duidelijk, eventueel in de moedertaal, gecommuniceerd moet worden met de ouders. Dit zorgt ervoor dat de ouderparticipatie beter zal worden. Hierin kunnen volgens de betrokken voornamelijk de ouderconsulenten een belangrijke rol in vervullen.

'Dus bij de ouders niet zo makkelijk betrokken zijn, moet ik ingeschakeld worden, ik kan daar wel een rol in spelen. Kijk als je het uitlegt dat ze het echt goed begrijpen, dan komen ze wel, hoor! Dan heb je

heel weinig mensen die zeggen van nee, wij doen niet mee. Maar het moet wel goed uitgelegd worden, communicatie is heel belangrijk.' (Ouderconsulent 1)

Volgens betrokkenen is communicatie een punt waarop nog veel te winnen is. Het grootste obstakel is de gebrekkige kennis van de Nederlandse taal. Hierbij kunnen de ouderconsulenten in de toekomst een belangrijke rol spelen. Van de communicatiemiddelen die tot nu toe worden ingezet lijkt de persoonlijke benadering het meest effectief te zijn.

7.6. De zin en onzin van stage

De mogelijkheid om stagiaires van sportopleidingen van het MBO in te zetten bij de schoolsportverenigingen wordt door de geïnterviewden verschillend benaderd. Er zijn betrokkenen die wel wat in een samenwerking zien tussen onderwijsinstellingen en de schoolsportverenigingen. Uit het dialoog Rotterdam Sportstad werd kwaliteit toetrekken naar de schoolsportverenigingen als een pijler genoemd. Stagiaires werden expliciet genoemd als een mogelijkheid om dit te waarborgen. In de volgende citaten worden argumenten gegeven voor de stagiaires ten behoeve van de schoolsportvereniging.

'Je kunt met onderwijsinstututen gaan samenwerken, zoals ROC's en ALO's stagiaires. ROC's zijn op zoek naar stageplekken, probeer een aantal jaren contract op te stellen. Dan moet er met een vereniging contact gezocht worden die meedoet aan de schoolsportverenigingen en zo kan een langdurige samenwerking ontstaan.' (Projectleider proeftuinen)

'Stagiaires zouden zich bezig kunnen houden met de websites en de PR, misschien wel vanuit Rotterdam Sportsupport.' (RSS2)

'Het is van belang dat studenten minstens een half jaar rondlopen, zodat kinderen ze kunnen leren kennen. Maar ze moeten wel accepteren dat het niet genoeg uitdaging is voor een fulltime stage.' (RSS1)

'Ik ben een groot voorstander van het idee om meer stagiaires in te zetten bij de schoolsportverenigingen. Zelf maak ik al gebruik van stagiaires bij het reguliere onderwijs. Dankzij hun hulp, kan met andere ogen naar de sportende kinderen gekeken worden, vanaf de zijlijn zie je toch andere dingen ... Daar bovenop komen sommige stagiaires met nieuwe ideeën en een dosis enthousiasme binnen, ja ik zou ze elk jaar wel willen.' (SSC 3)

Echter er zijn ook argumenten genoemd die meer de voordelen voor de student naar voren laten komen. Zo wordt beargumenteerd dat een stageplek binnen deze sportverenigingen ook voor de student voordelig kan zijn.

'Er moet een goede plek ingericht worden, waar ook voor de student winst te behalen is. Ik denk dat dit kan door de student zowel met de trainingen te laten ondersteunen als met het reguliere onderwijs.' (SC 1)

'Een onderdeel van de 'Sport en Bewegen' opleiding is dat sport gebruikt wordt als middel. Dit noemen we sportstimulering, bijvoorbeeld dat kinderen in achterstandswijken ook moeten bewegen. Daar past de schoolsportvereniging wel in, dat is wel de context ... De student leert wel improviseren met de middelen van een school en omgaan met kinderen uit achterstandsbuurten.' (SC 2)

'Voor een student is het misschien een interessante stageplek, als er een combinatie van verschillende onderdelen samengetrokken wordt, geen hapsnap op verschillende fysieke plekken. Maar misschien een combinatie van zowel lekker fit, schoolsportverenigingen en het reguliere onderwijs.' (SC 2)

Waar bepaalde respondenten wel een mogelijkheid zien in de inzet van stagiaires, zijn er ook argumenten genoemd die ertegen pleiten. Er wordt gesproken over een onaantrekkelijke stageplek omdat er weinig baangelegenheid in te vinden zou zijn. Daarnaast wordt gesproken over een kleine behoefte aan stagiaires.

'Dit is een Mbo-opleiding voor sportleiders, de stageplekken zijn erg uiteenlopend, sportverenigingen zijn een klein onderdeel van alle stageplekken. De meeste stages moeten leiden tot een betaalde baan, deze vinden plaats bij commerciële bedrijven plaats. Daar hebben ze kans op een normaal loon. Verenigingen zijn nog geen bedrijven, die zijn vaak erg amateuristisch. Verenigingen zijn vaak gebaseerd op vrijwilligers, waarom zou een beroepsopleiding dit aan willen bieden?' (SC 2)

'Ik vraag me af of het voor de werknemers aantrekkelijk is om op rare tijdstippen, onder moeilijke omstandigheden hard te werken, laat staan voor een student.' (SC 2)

'Het kan zeker nuttig zijn voor een student om hier te komen kijken.... Maar ik weet niet of ik ondersteund zou willen worden, ik hou graag zaken in handen, zodat ik de controle heb.' (SSC 2)

Uit de interviews komt naar voren dat betrokkenen wel mogelijkheden zien in het inzetten van stagiaires bij het project. Er zijn verschillende argumenten gegeven die voor en tegen de inzet van stagiaires voor de vereniging pleiten. Daarbij zijn uit de interviews argumenten naar voren gekomen of de schoolsportverenigingen, al dan niet, een interessante stageplek moet bieden voor studenten.

7.7. Enthousiasme over maatschappelijk betrokken scholieren

De doelstellingen van de maatschappelijke stage worden omschreven als een manier om te leren wat vrijwilligerswerk is. Het project wordt omschreven als een investering in de toekomstige volwassenen. Daarnaast wordt het omschreven als een leerweg om het latere werkbestaan te verkennen.

'De stage moet heel sociaal zijn, ze moeten wel echt met mensen in aanraking komen, het moet niet zo zijn dat ze op een kantoortje zitten.' (SC 3)

Op een aantal scholen in Nederland is de maatschappelijke stage al ingevoerd. Scholieren zijn onder een aantal voorwaarden positief over de nieuwe onderwijsvorm. Zo wordt het positief ervaren als ze mogen kiezen. Toevalligerwijs is er gesproken met een scholier, bezig met zijn maatschappelijke stage. Hij vond het leuk en was een beetje teleurgesteld dat het de laatste stagedag was.

'Zolang kinderen kunnen kiezen zijn ze erg enthousiast.' (BMS)

'Wanneer scholieren horen over de stage zijn ze vaak enthousiast, ze hoeven even niet in de schoolbanken te zitten. Maar wanneer er ook druk achter staat ebt deze motivatie weg. Op het laatst is het soms een kwestie van aan blijven dringen op het feit dat de stage nog gevuld moet worden.' (SC 3)

'Sport vinden scholieren vaak een leuk onderwerp om mee te werken, ze kunnen enthousiasme overbrengen. Ik denk dat het zeker een goedlopende samenwerking kan zijn. Misschien kunnen de topsportertjes zelfs op hun terrein meer kennis doorgeven dan de vakdocent.' (SC 3)

Na de toelichting op het plan van de overheid om deze maatschappelijke stage vanaf 2011 op elke middelbare school in te voeren, werd de vraag gesteld of een mogelijke koppeling met de schoolsportverenigingen wenselijk geacht werd. De reacties waren overwegend positief. Een praktisch punt hierbij is dat meerdere malen naar voren is gekomen in de interviews, dat het positief gevonden wordt als scholieren bij dezelfde groep de training komen ondersteunen.

'Ik heb al een aantal maatschappelijke stages begeleid... dat vind ik leuk om te doen. Voor de mogelijke drop-outs is het goed om te zien dat een hele dag werken ook niet alles is.' (SSC 3)

'Ik denk dat ze met schoolsportverenigingen bezig zijn erg leuk zullen vinden. Ik denk wel dat het handig is als kinderen het meerdere weken op dezelfde middag doen.' (BMS)

'Ja, de maatschappelijke stage zou ingezet kunnen worden. Maar om dat soort groepen kinderen rustig te houden, moeten ze wel de kinderen kennen. Er moet wel iets zijn van hé ik weet hoe jij heet, dat je iemand bij de naam aan kan spreken. Dus het zou iemand moeten zijn die altijd bij dezelfde trainingen aanwezig is, om de kinderen te leren kennen.' (SC 1)

'Bij de Mbo-instellingen wordt vaak gevraagd om handjes hier en daar. Dit is niet genoeg voor het vullen van een stage, graag stuur ik deze aanvragen naar het VMBO ter invulling van de maatschappelijke stage.' (SC 2)

Sommige betrokkenen kenden het fenomeen van de maatschappelijke stage nog niet. Na een korte uitleg waren de reacties hier overwegend positief.

'Ik vind het een geweldig idee, dat vind ik supergoed, daar ben ik sowieso voor. Het zijn dingen die mij misschien niet ontlasten, maar ik vind het goed dat er aandacht voor is. Als het aan me voorgesteld zou worden, dan zou ik zeker ja zeggen.' (SSC 2)

'Want je leert ook wel met kinderen omgaan..., ja is wel heel leerzaam denk ik. En ook natuurlijk wat organiserende taken komen daarbij, daar leer je zeker ook wel wat van... Voor scholieren kan het project ook interessant zijn, omdat ze met kinderen leren werken en ze misschien wel kunnen helpen met iets te organiseren.' (SSC 1)

De geïnterviewden zijn over het algemeen positief gestemd zijn over het fenomeen van de maatschappelijke stages. De betrokkenen nuanceren dit enigszins omdat deze maatschappelijke stagiaires niet daadwerkelijk werk uit handen nemen van bijvoorbeeld de schoolsportcoördinatoren.

7.8. De verantwoordelijkheidskwestie: ouders, scholen of verenigingen?

De verantwoordelijkheid rondom de schoolsportverenigingen kan worden onderverdeeld in meerdere stadia. Zo hebben de school, de vereniging en de ouders een eigen verantwoordelijkheid. Echter er bestaat enige onduidelijkheid in het bepalen van de verantwoordelijkheid, in het bijzonder wanneer er zich een onvoorziene situatie voordoet.

'De verantwoordelijkheden zijn verdeeld in delen. De kinderen worden geënthousiasmeerd door middel van proeftrainingen. Deze organiseer ik, de verantwoordelijkheid ligt bij de school, want het wordt gezien als een verlengde schooldag. Zodra een kind er daadwerkelijk voor kiest om lid van de vereniging te worden, zal er contributie betaald worden aan de verenigingen. De verantwoordelijkheid ligt dan bij de verenigingen en die overkoepelende sportbond. Echter draagt de school verantwoordelijkheid dat de kinderen veilig van de school naar de gymzaal komen, dit kan betekenen dat er soms een kleine wandeling gemaakt moet worden. Maar wanneer de lessen meer dan een uur na schooltijd zijn afgelopen, dragen de ouders verantwoordelijkheid dat het kind veilig op de sportlocatie aankomt.'(SSC 2)

'Om de kinderen naar de training te brengen moeten we een drukke weg oversteken, met veel auto's en een tramrails. Ik weet niet wie er dan verantwoordelijk is, als er een keer wat mis gaat. Ik heb het idee dat ik bij elke training moet zijn, mocht er op het laatst een kind niet worden opgehaald, wat eigenlijk de ouders hun verantwoordelijkheid is, dan voel ik me verantwoordelijk. Ik heb het idee, ondanks dat ik weet dat tijdens de trainingen de verantwoordelijkheid bij de verenigingen ligt, dat ik de verantwoordelijkheid draag. Een kind zit toch op mijn school en ze zijn via mij lid geworden van een vereniging, dan moet er ook voor gezorgd worden dat een kind veilig thuis komt. Dit zijn wel lastige discussiepunten. Ik weet echt niet wie de verantwoordelijkheid draagt als er hier iets buiten de poort gebeurt. Dat is erg onduidelijk, elke schoolsportvereniging heeft daar last van. Er is nog niet echt een werkende constructie gevonden voor de verantwoordelijkheidskwestie. '(SSC 1)

'Doordat het met de verantwoordelijkheden niet zo duidelijk is, ben ik niet zo enthousiast om hiermee samen te werken. De kwaliteit kan zo per schoolsportvereniging verschillen, ik zie het liefst duidelijk wat iedereen als verantwoordelijkheden heeft, op die wijze voorkom je de hapsnap cultuur. '(SC 2)

Op de vraag of er zaken zijn waar betrokkenen tegenaan lopen, was meerdere keren het antwoord dat sprekers niet wisten waar de verantwoordelijkheid ligt. De verantwoordelijkheden zijn dan ook versplinterd over de fysieke plaatsen, waardoor er in situaties tussen deze plekken onduidelijkheid ontstaat.

8. Analyse

In de analyse in dit hoofdstuk zal op zoek gegaan worden naar vormen van consensus, dissensus en ambiguïteit als het gaat om de betekenissen die betrokkenen geven op het gebied van ouderparticipatie in de schoolsportverenigingen. Hiermee worden tevens de overeenkomsten en verschillen aangegeven die er heersen binnen dit onderwerp. Daarna zal gekeken worden naar de context en de maatschappelijke betekenissen.

8.1. Consensus, dissensus en ambiguïteit

Ouderparticipatie

Waar elke partij binnen dit onderzoek het over eens is, is dat de ouders van de kinderen die betrokken zijn bij een schoolsportvereniging een cruciale rol spelen als het gaat om het voortbestaan van dit concept. Een duidelijke vorm van consensus. Hierbij is zowel de participatie van belang als de betrokkenheid. Om dit te stimuleren wordt door iedereen het belang van een goede communicatie ingezien. Dit is namelijk een punt waarop nog veel terrein te winnen is. Het blijkt dat hierbij de persoonlijke communicatie het meest effectief is. Zeker in combinatie met de ouderconsulent. Volgens de ouderconsulenten is het van belang dat het concept goed aan de ouders wordt uitgelegd, misschien zelfs wel in hun moedertaal. Want als de ouders het idee eenmaal begrijpen zijn ze zeker bereid om hun verantwoordelijkheden te nemen. De ouderconsulenten zorgen voor een vorm van laagdrempeligheid. Een goede samenwerking met de schoolsportcoördinatoren is hierbij wel cruciaal. De ouderconsulenten moeten in eerste instantie ingeschakeld worden door de schoolsportcoördinatoren, omdat zij weten wat er speelt omtrent de schoolsportvereniging en welke ouders hulp nodig hebben.

Er is een duidelijke dissensus op het gebied van ouderparticipatie. Er zijn als het ware twee subculturen te onderscheiden: de schoolsportcoördinatoren en de ouders, welke vertegenwoordigd worden door de ouderconsulenten. De schoolsportcoördinatoren zijn van mening dat de ouders net als bij een 'gewone' sportvereniging de rol van vrijwilligers op zich moeten nemen. Dit houdt dan in dat ze moeten rijden, wassen en hun verantwoordelijkheid zullen moeten nemen als het gaat om het coachen. Dit zijn taken die op dit moment nog door een aantal schoolsportcoördinatoren worden vervuld en dat is op de lange termijn niet haalbaar. Daarnaast willen ze een soort van welwillendheid ervaren van de ouders. Dit zou kunnen voortkomen uit een soort ontevredenheid over het feit dat de schoolsportcoördinatoren op dit moment heel veel werk verzetten en daarbij relatief weinig ondersteuning van de ouders krijgen. De ouderconsulenten aan de andere kant geven aan dat de ouders wel degelijk open staan voor het vervullen van deze taken. Als het goed uitgelegd wordt dan zal er geen ouder negatief tegenover staan. Zij leggen het probleem voornamelijk bij de communicatie. Zowel bij een gebrekkige communicatie vanuit de schoolsportcoördinatoren als bij de taalbarrière op zich. Een van de ouderconsulenten was niet betrokken bij de schoolsportvereniging. De schoolsportcoördinator had haar hier nog niet bij betrokken. Dit is een gemiste kans als het gaat om het vergroten van de ouderparticipatie. Er is sprake van een kloof tussen de coördinatoren en de ouders, welke overbrugd zou kunnen worden door een betere inzet van de ouderconsulent.

Waar ambiguïteit naar voren komt is in de individuele aanpak van de schoolsportcoördinatoren als het gaat om het motiveren van de ouders. Ze krijgen daarin een grote mate van vrijheid. Er zijn geen duidelijke regels over hoe de ouders te betrekken bij de schoolsportvereniging. Dit heeft er toe geleid

dat elke coördinator een eigen aanpak heeft ontwikkeld die het best bij hem of haar past en die hen het meest effectief lijkt. Er is wel sprake van dissensus in de manier van aanpak. Verschillende coördinatoren komen overeen dat een harde aanpak de juiste is. Een instelling die volgens de ouderconsulenten wel kan werken. De ambiguïteit ligt hem echter in het feit dat er binnen deze 'harde aanpak' een wereld van verschil zit. De ene coördinator vindt dat een harde aanpak bestaat uit de ouders dwingen aanwezig te zijn bij een aantal besprekingen. Een andere coördinator maakt gebruik van een borgsysteem om de ouders te motiveren hun kinderen naar elke training te sturen. Het zijn allebei bepaalde manieren om het probleem aan te pakken. Welke het meest effectief is, is niet te zeggen, dat verschilt per school, per vereniging, per coördinator maar ook per wijk en de sociale cohesie binnen de wijk. Daarom is het misschien wel het meest effectief om de coördinatoren voor zichzelf een werkbare situatie te laten creëren. Er zijn echter wel bepaalde instrumenten die bij meerdere schoolsportcoördinatoren lijken te werken. Bijvoorbeeld al het eerder genoemde borgsysteem maar ook het aanstellen van coaches vanuit de ouders. Het borgsysteem heeft als doel om de aanwezigheid van kinderen en de betrokkenheid van ouders te vergroten. Door middel van een kleine borg te vragen, die weer terug te krijgen is na een positieve aanwezigheid, wordt er daadwerkelijk een grotere betrokkenheid gecreëerd. Dit kan voortkomen uit het feit dat deze ouders vaak uit een lage sociale klasse komen en niet veel geld te besteden hebben. Daardoor is het terugkrijgen van de borg belangrijk, al gaat het vaak maar om een klein bedrag. En zorgt dit voor een duidelijk verschil in de aanwezigheid van de kinderen bij de trainingen.

Als het gaat om het idee dat ouders hebben bij het verenigingsleven dan bestaat daar een zekere mate van ambiguïteit. Ouders hebben verschillende visies op de vereniging en het vrijwilligerswerk dat daarbij komt kijken. De betrokkenen geven verschillende redenen voor deze opvattingen. Overeenkomstig bij deze verschillende redenen is dat het in de meeste gevallen gaat om cultuur. Het begrip cultuur wordt wel anders ingevuld, waaruit weer een zekere mate van ambiguïteit voortvloeit. Het gaat in de meeste gevallen om verschillen in etnische diversiteit. Mensen uit andere culturen besteden bijvoorbeeld meer tijd aan familie dan Nederlandse ouders. Deze tijd steken Nederlandse ouders meer in hun kinderen in plaats van in hun familie. Daarnaast zijn ouders uit andere culturen vaak minder bekend met het verenigingsidee omdat ze dit simpelweg niet kennen. Ook vrijwilligerswerk is soms niet bekend. Dit omdat het in andere culturen meer voorkomt dat kinderen voor hun eigen ouders zorgen, dan dat ze voor andere mensen zorgen (Gemeente Vlaardingen, 2009).

Maatschappelijke stage

De betekenissen die betrokkenen toekennen aan de invoering van de maatschappelijke stage is over het algemeen positief, er heerst consensus. De waarde van middelbare scholieren maatschappelijk betrokken maken, wordt door de betrokkenen ingezien. De koppeling van de maatschappelijke stage en de sportsector wordt gezien als een goede combinatie, veel kinderen vinden sport een leuke sector om zich voor in te zetten. Ook over een koppeling met de schoolsportverenigingen zijn de geïnterviewden positief.

Dissensus heerst over de voordelen die de maatschappelijke stage zou kunnen bieden. Een aantal betrokkenen geven aan het belangrijk te vinden dat scholieren maatschappelijk betrokken zijn, of dat nu via sport of een andere sector bereikt wordt. Waar andere betrokkenen het voornamelijk belangrijk vinden dat scholieren via de schoolsportverenigingen maatschappelijk betrokken zijn. Dit

onderscheid is te verklaren door te kijken naar welke betrokkenen wat aangegeven hebben. Direct betrokkenen met het schoolsportproject willen graag dat het bereik zo groot mogelijk wordt, zij zien zelf de voordelen van de schoolsportvereniging in en zetten zich ervoor in. Zij zien met name de meerwaarde van het project in, in het maatschappelijk betrokken worden van de scholieren.

Waar de begeleiders van het maatschappelijke stageproject de schoolsportverenigingen een leuke manier vinden om scholieren maatschappelijk betrokken te maken, maar wat ze voornamelijk belangrijk vinden is dat de scholieren maatschappelijk betrokken zijn. Over de verwachtingen van de scholieren heerst dissensus. Waar de medewerkers, vanuit de maatschappelijke stage, aangeven dat de scholieren pubers zijn en niet altijd staan te springen om hun maatschappelijke stage te volbrengen. Lijken de betrokkenen vanuit de schoolsportvereniging gemotiveerde, hulpvaardige scholieren te verwachten.

Een van de schoolsportcoördinatoren geeft aan de maatschappelijke stage vooral leuk te vinden doordat oud- leerlingen weer eens komen kijken. De hoofdreden waarom hij het goed vindt dat scholieren komen kijken is om hen in te laten zien dat het leven van een werkende zwaar kan zijn. Daarnaast geeft de bemiddelaar van de stages aan dat leerlingen het leuk vinden om met sport te werken, maar dat ze het opruimen en opzetten waarschijnlijk minder leuk vinden.

Het komt er op neer dat de hogere doelen van de maatschappelijke stage gewaardeerd worden door alle betrokkenen en de waarde van sport hierbij een toevoeging is.

Beroepsonderwijsstagiaires

Het project van de schoolsportverenigingen wordt door iedere betrokkene als een goed initiatief gezien, hierover heerst algehele consensus. Er zullen weinig mensen zijn die betrokken zijn bij sport en zich hiervoor inzetten die tegen dit project zullen zijn. Een project dat zowel maatschappelijke doelen als het doel van sporten op zich dient, is blijkbaar iets waar menig sporthart harder van gaat kloppen. Daarbij wordt door de betrokkenen wel aangegeven dat de continuering van belang is. Een wankel punt is de kwaliteit die in de toekomst gewaarborgd moet blijven.

Maar over in welke vorm de kwaliteit behouden moet blijven heerst geen eenduidige betekenisgeving. Er heerst dissensus, zo wordt er door bepaalde betrokkenen een mogelijkheid gezocht in de inzet van stagiaires, met name de inzet van beroepsonderwijsstages. De kwaliteit zou door studenten naar een hoger niveau getild kunnen worden. Vanuit met name schoolsportverenigingen wordt aangegeven dat een student uitkomst kan bieden, bij de administratie en bij de ondersteuning van kleinere taken. Maar dat de kwaliteit toch voornamelijk gewaarborgd moet blijven door de betaalde krachten in de vorm van de schoolsportcoördinatoren. Rotterdam Sportsupport geeft bijvoorbeeld aan dat het van belang is dat de studenten een bekend gezicht worden voor de kinderen. Ze mogen de website onderhouden, maar ze moeten wel accepteren dat het geen fulltime stage is. Twee sportcoördinatoren geven hiermee samenhangend aan dat ze voor een student wel voordelen zien en voor zichzelf ook wel, maar dat ze niet te veel uit handen willen geven. De stagecoördinatoren redeneren met name vanuit het perspectief van de student, zij moeten een goede stageplek hebben, wat interessant is en wat toekomstperspectieven biedt. In de literatuur van Alebeek (1978) wordt duidelijk dat deze betekenisgeving over stages een probleem is van alle tijden. Waar de werkorganisatie in de stagiair een goedkope werkkracht kan zien, redeneren de stagebegeleiders anders, zij willen met name een geschikte leeromgeving voor de student creëren.

Ambiguïteit is te herleiden in dit onderwerp. Geheel verschillende meningen worden namelijk geuit door de projectleider proeftuinen van NOC*NSF en een van de stagecoördinatoren. De projectleider gaf aan een mogelijkheid te zien in de adoptie van onderwijsinstellingen bij de schoolsportverenigingen, onder het mom van zij een interessante stageplek, wij (goedkope) werknemers voor een vaste langere tijd. De stagecoördinator denkt echter voornamelijk vanuit de student, hij verwacht geen betaalde toekomst voor zijn studenten bij de schoolsportverenigingen, wat wel zijn uiteindelijke doel is. Daarbij trekt hij in twijfel of een student wel een bijdrage kan leveren aan de kwaliteit, hij geeft aan dat de studenten zelf nog pubers zijn. Hij denkt dat de maatschappelijke stage meer op zijn plaats is bij de schoolsportverenigingen, omdat het draait om een training en een toernooitje hier en daar, maar niet om dagenlang studenten mee aan het werk te houden. Een andere stagecoördinator van een vergelijkbare onderwijsinstelling ziet nog wel mogelijkheden voor een win-win situatie voor zowel de student als voor het project. Hij geeft aan dat er sprake moet zijn van een goede stageplek, door genoeg werkzaamheden te creëren, dit kan door de student ook mee te laten lopen met de gymdocent. Stagiaires behoeven geen salaris, anders dan het in dienst nemen van vaste medewerkers. Het is daarom logisch dat een projectleider proeftuinen achter deze vorm van menskracht staat. Echter onderwijsinstellingen worden gewaardeerd op het percentage dat na het afstuderen een betaalde baan kan vinden, in het verenigingsleven en ook in het schoolsportverenigingsleven spelen vrijwilligers een grotere rol dan de betaalde arbeid. Voor de ene stagebegeleider speelt dit een grotere rol dan voor de ander, voor de een is de weinige kans op uitstroom is een betaalde baan doorslaggevend in het afkeuren van dit project als stageplek. Waar de andere stagecoördinator, mits het een goed georganiseerde stageplaats wordt, wel mogelijkheden ziet in een koppeling.

Waar drie schoolsportcoördinatoren aangeven weinig uit handen te willen geven. Komt een andere coördinator die al langer in het vak zit met een ander beeld. Hij vindt het fijn om met stagiaires te werken en vind dat een grotere rol weggelegd zou worden voor stagiaires bij de schoolsportverenigingen, hij zou ze elk jaar wel willen. Hij geeft aan dat de studenten in veel gevallen al mogen doen wat hij als docent doet. Opdat hij aan de zijlijn de stagiair kan controleren en de kinderen op een andere wijze kan bekijken.

8.2. Context

Maatschappelijke ontwikkelingen

De grote maatschappelijke ontwikkelingen die invloed hebben op de vrijwillige inzet, zoals omschreven in de literatuur, zijn in meer of mindere mate terug te zien in de ontwikkelingen rondom de schoolsportverenigingen. Zo is de informatisering terug te zien, de schoolsportverenigingen hebben allen een eigen website, waarop informatie wordt uitgewisseld. Het is een belangrijk communicatiemiddel. Echter de digitalisering is niet voor eenieder weggelegd, uit de interviews blijkt dat sommige ouders in de achterstandswijken geen computer bezitten, of er weinig gebruik van maken, waardoor dit over het algemeen belangrijke communicatiemiddel in dit project nog niet zijn weg heeft gevonden en wanneer hier een te belangrijke rol voor weggelegd wordt dit kan leiden tot gebrekkige communicatie.

Daarnaast is de trend die het combineren van levenssferen genoemd werd, terug te zien in het project. Waar met name moeders vroeger thuis bleven, hebben ouders nu vaak meer om handen. Wat terug te zien is bij de schoolsportverenigingen is dat er rekening gehouden wordt met deze privésituaties. Zo werd in interviews aangegeven dat er geen ouderavonden overdag gepland werden omdat dan de meeste ouders aan het werk waren. Flexibiliteit is van belang, waardoor sommige

coördinatoren aangaven er voorstander van te zijn dat elke ouder aan kon geven wanneer hij/zij tijd kan maken voor het kind en de connectie met de schoolsportverenigingen, zodat niet elke week dezelfde ouder moet komen, maar iedereen een flexibele invulling kan geven aan zijn/haar rol. Met name de etnische diversiteit is een punt wat speelt in de schoolsportverenigingen, deze bestaan op dit moment met name in de achterstandswijken op “zwarte” scholen. De vrijwillige inzet wat betreft deze betrokkenen wordt uitgebreid besproken in het volgende kopje.

Ontwikkelingen in de sport

De sportsector heeft een ontwikkeling doorgemaakt in de Nederlandse maatschappij. Sport werd in het begin van de vorige eeuw vanuit de overheid voornamelijk gezien als een particuliere zaak. Dat er plezier en ontspanning aan beleefd werd, werd niet ontkend maar er was geen noodzaak om te investeren in deze sector (Van Bottenburg en Schuijt, 1996).

Aan het eind van de eeuw volgde er een kentering in het denken over sport. De maatschappelijke betekenis van sport werd gezien. Vanaf dat moment wordt sport gebruikt als middel van verschillende maatschappelijke kwesties. Zo wordt in het document van NOC*NSF ‘*Sport als bron van inspiratie voor onze samenleving*’ (1992) aangegeven dat sport kan dienen ter plezierbeleving, bevordering van de gezondheid, bevordering van de persoonlijke waarden en de maatschappelijke integratie.

Een stagecoördinator gaf aan dat sport als middel ook binnen de sportopleidingen te merken is. Binnen het leertraject moet een student minstens een onderdeel vervuld hebben waarin sport dient ter bevordering van de maatschappij. Volgens de geïnterviewde past de schoolsportvereniging binnen dit onderdeel. De schoolsportvereniging dient meerdere maatschappelijke doeleinden.

Ouderparticipatie

Dekker (2007) geeft aan dat laagdrempeligheid van de communicatie van groot belang is om allochtone vrijwilligers te benaderen. Uit de interviews komt naar voren dat de ouderconsulenten mede om deze reden zijn aangesteld, zij vormen een laagdrempelig aanspreekpunt. Deze laagdrempeligheid wordt versterkt doordat ze de taal beheersen spreken die relatief veel ouders ook spreken. Taal- en cultuurproblemen worden op deze wijze door een tussenpersoon verminderd. De ouderconsulent kan in de eigen taal vanuit dezelfde cultuur toelichten wat de voordelen zijn van tijd investeren in de ontwikkeling van een kind. Uit de literatuur blijkt dat taal- en cultuurproblemen de integratie tussen vrijwilligers belemmert. Vrijwilligerswerk is daarnaast iets wat niet bekend is in veel niet-westerse culturen, waar vrijwilligerswerk voornamelijk neerkomt op de mantelzorg voor de met name oudere familieleden. Dat het minder vanzelfsprekend is voor de niet-westerse allochtone ouders dan voor de Nederlandse ouders blijkt wel uit interviews. Maar wanneer in de eigen taal wordt toegelicht wat de doelen zijn van het inzetten van de ouders, tonen veel ouders zich wel bereidwillig.

De literatuur geeft aan dat de vrijwillige inzet van Turkse en Marokkaanse inwoners 5% is op de maatschappij, waar Antiliaanse inwoners 4% leveren aan de vrijwillige sector. Uit een interview blijkt het beeld te zijn dat het makkelijker is om Antiliaanse en Westerse Allochtonen te benaderen dan de niet-westerse allochtonen, zoals Turkse en Marokkaanse mensen.

Maatschappelijke stage

Een andere groep die achterblijft bij de inzet van vrijwilligerswerk, zijn de jongeren. Vrijwillige inzet zou een stoffig en suf imago hebben bij de doelgroep. Het doel van de maatschappelijke stage is de leerlingen actief kennis te laten nemen van allerlei aspecten van de samenleving (Alblas, 2006).

Uit de interviews blijkt dat leerlingen in eerste instantie positief zijn wanneer ze horen over de maatschappelijke stage. Dat leerlingen het suf en stoffig vinden is niet uit de interviews naar voren gekomen. Uit een kort gesprekje met een scholier, die bezig was met zijn maatschappelijke stage, bleek niet dat hij het stoffig vond. Naast de doelen die in de literatuur geuit worden, geven betrokkenen hun eigen betekenissen aan de maatschappelijke stage. Zo geeft een schoolsportcoördinator aan dat de maatschappelijke stage kan bijdragen aan het bereik van de schoolsportverenigingen en geeft een andere coördinator aan dat drop-outs leren dat werken niet alles is.

Stagiaires

In de literatuurstudie zijn een aantal begrippen gepresenteerd die het woord stage omschrijven. Uit deze begrippen is naar voren gekomen welke waarde een organisatie kan hechten aan een student en welke waarde de student en zijn onderwijsinstelling kunnen hechten aan de stages. Deze kunnen nogal afwijken, zo ziet de student en de onderwijsinstelling in een stage voornamelijk de mogelijkheid om praktijkervaring op te doen, passend binnen de leerweg zoals de student die gekozen heeft. Waar de organisatie een goedkope arbeidsinvulling kan zien in stagiaires. In de interviews is dit onderscheid terug te zien.

9. Conclusie

Dit onderzoek heeft als doel inzicht te verwerven in de betekenisgeving die betrokkenen toekennen aan de vrijwillige inzet bij de schoolsportverenigingen. In navolging van deze doelstelling is de volgende hoofdvraag geformuleerd:

Welke betekenissen geven betrokkenen aan de continuering van de schoolsportverenigingen in Rotterdam, wat betreft de vrijwillige inzet?

Om een solide onderbouwing van de hoofdvraag te geven zijn er drie deelvragen opgesteld welke gericht zijn op de drie groepen van vrijwilligers waar wij ons op gericht hebben: ouders, stagiaires en maatschappelijke stagiaires.

- *Welke betekenissen geven de betrokkenen aan de continuering van de schoolsportverenigingen wat betreft de ouderparticipatie?*
- *Welke betekenissen geven de betrokkenen aan een koppeling tussen de schoolsportvereniging en de maatschappelijke stage?*
- *Welke betekenissen geven de betrokkenen aan een koppeling tussen de schoolsportvereniging en de beroepsonderwijsstage?*

Ten eerste zal antwoord gegeven worden op de deelvragen, waarna met behulp van de deelvragen de hoofdvraag beantwoord zal worden.

De betekenissen die betrokkenen geven aan de huidige situatie op het gebied van ouderparticipatie zijn uiteenlopend. Duidelijk is dat de ouders een cruciale rol spelen in het voortbestaan van de schoolsportvereniging. Op dit moment zijn ouders nog te weinig betrokken bij de schoolsportverenigingen om het project voort te kunnen zetten. Hierin ligt voornamelijk een belangrijke rol weggelegd voor de communicatie. Betrokkenen geven aan dat een betere communicatie met ouders ervoor kan zorgen dat de ouderparticipatie sterk toeneemt. In deze communicatie is een belangrijke rol weggelegd voor de ouderconsulenten. Zij kunnen waar nodig ondersteuning bieden op het gebied van communicatie doordat ze laagdrempelig zijn voor veel (allochtone) ouders. De gewenste situatie is bereikt wanneer de ouders taken als rijden, sportkleding wassen en coachen invullen. Taken die bij reguliere sportverenigingen ook door ouders op eigen initiatief ingevuld worden. Om dit te bereiken kan gebruik gemaakt worden van een aantal instrumenten. Het borgsysteem en het aanstellen van coaches zijn twee waardevolle instrumenten gebleken om ouders meer betrokken te krijgen bij de schoolsportvereniging.

De koppeling tussen de maatschappelijke stage en de schoolsportverenigingen wordt door betrokkenen als positief gezien. Het wordt omschreven als een investering in de toekomstige volwassenen. Daarnaast wordt het omschreven als een leerweg om het latere werkbestaan te verkennen. Deze middelbare scholieren zouden kunnen helpen met de lesvoorbereiding en de lessen zelf. Voordeel is dat veel middelbare scholieren sporten leuk vinden, zeker op afdelingen waar sport extra aandacht verkrijgt. Het is van belang dat deze leerlingen meerdere malen komen ondersteunen bij eenzelfde sporttraining, aangezien de middelbare scholieren een bekend gezicht dienen te zijn voor de basisschoolleerlingen. Een koppeling kan leerzaam zijn voor de middelbare scholieren. Ze kunnen leren organiseren, samenwerken en met kinderen omgaan.

De mogelijkheid om stagiaires van sportopleidingen van het middelbare beroepsonderwijs in te zetten bij de schoolsportverenigingen wordt door de betrokkenen verschillend benaderd. Er worden voordelen ingezien in een samenwerking tussen een dergelijke onderwijsinstelling en de schoolsportverenigingen. Stagiaires zouden bijvoorbeeld de schoolsportcoördinatoren kunnen ondersteunen bij de reguliere gymlessen en de trainingen van de schoolsportverenigingen. Maar er zijn ook betrokkenen die tegen pleiten. Gesproken wordt over een onaantrekkelijke stageplek omdat er een kleine werkgelegenheid is in deze sector. Daarnaast wordt er gesproken over een kleine behoefte aan stagiaires vanuit de coördinatoren.

Met deze uitkomsten kan er een antwoord geformuleerd worden op de hoofdvraag. Met betrekking tot de continuering van de schoolsportvereniging kan geconcludeerd worden dat er meer aandacht besteed moet worden aan de ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid. Dit kan aan de hand van betere communicatie, in combinatie met de ouderconsulent. En door middel van het gebruik van bepaalde motiverende instrumenten. Daarnaast kan geconcludeerd worden dat de combinatie van maatschappelijke stages aan de schoolsportverenigingen volgens een goed idee is. Voor zowel de scholieren als de schoolsportverenigingen kan de koppeling succesvol zijn. Ten slotte kan geconcludeerd worden dat de inzet van middelbaar beroepsonderwijsstages in de schoolsportvereniging door betrokkenen zeer verschillend wordt ervaren. Er zijn twijfels of deze vorm van stage bij kan dragen aan de continuering van de schoolsportvereniging en het leerproces van de student.

10. Discussie

In dit hoofdstuk zullen onderwerpen aan de orde komen, die geen directe relatie hebben met de hoofd- en deelvragen. Echter deze onderwerpen zijn wel door betrokkenen aan het licht gebracht en daarom zijn ze het waard een vermelding te verkrijgen in de discussie. Daarbij is de discussie de plek om bepaalde nuancering aan te brengen of aanvullingen te geven op zaken die aan de orde zijn geweest in de resultaten.

Een opvallende uitkomst was dat meerdere schoolsportcoördinatoren aan hebben gegeven dat ze niet goed wisten hoe de verantwoordelijkheden geregeld zijn. Op de ene fysieke plaats is de school verantwoordelijk, waar op andere plaatsen de vereniging of de ouders de verantwoordelijkheid dragen. Mocht er iets misgaan dan is de onduidelijk groot. Voor de overkoepelende organisatie Rotterdam sportsupport is het aan te raden om hier meer helderheid te scheppen richting de betrokkenen. Aangegeven wordt dat de verwachting niet is dat dit op korte termijn opgelost zal zijn, maar op lange termijn is die hoop er wel.

We raden de organisatie aan een vervolgonderzoek te starten naar de inzet van stagiaires. Uit de resultaten van dit onderzoek zijn geen eenduidige conclusies te trekken. Het is raadzaam om meer betrokkenen te horen over deze mogelijke inzet. Samenhangend raden we aan dat Rotterdam Sportsupport een duidelijker beeld creëert in hoeverre ze gebruik willen maken van stagiaires en in hoeverre ze de controle willen toekennen aan betaalde krachten. Een voorwaarde om een stageplek te kunnen bieden voor het MBO is dat het een gecertificeerd leerbedrijf moet zijn, dat een uitdagend leerprogramma kan bieden voor de studenten. Een stagebegeleider is daarbij een vereiste, wanneer het op de schoolsportverenigingen plaats zou vinden en deze taak bij de coördinatoren komt te liggen is het de vraag of deze voldoende tijd kunnen investeren in het begeleiden van een student.

De rol van de ouderconsulent is belangrijk binnen de basisscholen en de schoolsportvereniging om de ouders te bereiken op laagdrempelige wijze. De ouderconsulent kan ervoor zorgen dat het taalprobleem en de cultuurachterstand verminderd worden, omdat in de eigen taal de Nederlandse verenigingscultuur wordt toegelicht aan bijvoorbeeld Turkse en Marokkaanse ouders. Niet alleen op basisscholen en daarmee samenhangend bij de schoolsportverenigingen is er aandacht voor de ouderparticipatie en betrokkenheid. Ook binnen reguliere sportverenigingen is betrokkenheid van deze groep gewenst, het zou een mogelijkheid kunnen zijn om hierbij ouderconsulenten in te zetten. Echter daarbij moet aangegeven worden dat de ouderconsulenten op de basisscholen volledig, betaalde banen hebben. Voor de functies zijn bepaalde scholingstrajecten gevolgd. De betrokkenheid van ouders levert winst op binnen sportverenigingen, zonder hen kan de jeugd geen competitiespelen. Er mag wel geïnvesteerd worden in de groep, maar of het haalbaar is voor een sportvereniging om een goede consulente in te kunnen stellen, dat is maar de vraag. Maar voordat de functie verder uitgewerkt kan worden naar reguliere sportverenigingen, kan de rol van de ouderconsulent vergroot worden bij de schoolsportverenigingen. Van de twee geïnterviewde ouderconsulenten wist één niet wat de schoolsportvereniging was, terwijl op die school al twee jaar gewerkt wordt met het project. De ander had contact met ouders en had het dan onder andere over sport, maar gaf aan dat de schoolsportcoördinator weinig contact zoekt. Geen van deze coördinatoren heeft aangegeven veel gebruik te maken van de consulenten, maar allen zien wel een mogelijkheid om de ouderparticipatie te vergroten met behulp van de ouderconsulent.

11. Reflectie

Dit hoofdstuk heeft ten doel een reflectie te geven op het onderzoek. Waar op het inhoudelijke rapport, de samenwerking en de planning teruggekeken zal worden. We zullen toelichten waarom we bepaalde keuzes gemaakt hebben en wat er eventueel beter had gekund.

Om te beginnen zijn we tevreden over het resultaat, in de vorm van dit onderzoek. We denken dat dit rapport een duidelijke weergave is van de situatie zoals die in Rotterdam plaatsvindt. Dit rapport geeft een handvat voor beleid in de toekomst over de continuering van de vrijwillige inzet bij de schoolsportverenigingen. Er zijn een aantal verbeterpunten vanuit de betrokkenen gekomen, die daadwerkelijk ingevoerd kunnen worden, hierbij valt te denken aan de inzet van de maatschappelijke stages en een verhoogde inzet van de ouderconsulenten. We denken dat dit onderzoek en de onderzoeksvragen op een juiste wijze behandeld zijn.

Dit onderzoek is een koepelonderzoek van drie kleinere onderzoeken geworden. Onder de noemer vrijwillige inzet valt de ouderparticipatie, de maatschappelijke stage en de beroepsonderwijsstage. Waar we achter zijn gekomen is dat dit drie onderwerpen zijn die op zich een eigen onderzoek verdienen. Naar onze mening biedt ons rapport een goed beeld van de huidige situatie op deze gebieden, maar er is ruimte voor vervolgonderzoek, voornamelijk bij de beroepsonderwijsstages. In een relatief korte periode hebben we een beperkt aantal interviews af kunnen nemen. Dit heeft wel een goed beeld kunnen weergeven, zeker op het gebied van de ouderparticipatie, maar is te kort geweest om op alle drie de gebieden een volledig toekomstbeeld te schetsen.

We zijn tevreden over de respondenten die we benaderd hebben omtrent de drie onderwerpen. Op eigen initiatief hebben we een aantal betrokkenen benaderd, die in eerste instantie afgeraden waren door de opdrachtgever. Dit is een goede keuze geweest, omdat ze een aanvullend beeld hebben gegeven op de situatie. Naast de keuze van de betrokkenen hebben we gekozen voor een bepaalde volgorde van de interviews. We zijn gestart met de opdrachtgevers, om te achterhalen waar behoefte aan is en op welke wijze zij hier invulling aan wilden geven. Waarna we de direct betrokkenen, in de vorm van de schoolsportcoördinatoren en verenigingen, benaderd hebben om de visie vanuit de praktijk te zien. Aan de hand van deze interviews hebben we nog een aantal indirect betrokkenen, als ouderconsulenten en stagecoördinatoren, geïnterviewd. Via de schoolsportcoördinatoren zijn we bijvoorbeeld aan telefoonnummers van ouderconsulenten gekomen.

Bij het reflecteren op het onderzoek speelt de samenwerking een belangrijke rol. We kenden elkaar al voor het onderzoek, dit kan zowel positief als negatief uitpakken. Het is belangrijk om elkaar te blijven stimuleren en motiveren, ook als het minder goed gaat. In ons geval is dit positief geweest. Op momenten dat er gewerkt moest worden konden we elkaar hierin motiveren. Daarnaast hebben wij verschillende kwaliteiten die elkaar goed aan kunnen vullen. Kortom een succesvolle samenwerking.

Na de goedgekeurde opzet zijn we direct van start gegaan met het benaderen van de betrokkenen voor interviews en observaties. We hadden een planning van twee- en een halve week gemaakt voor het doen van alle interviews, dit bleek te krap te zijn. Zeker omdat we enigszins afhankelijk waren van een logische volgorde in de interviews, konden we niet alles in twee weken plannen. Maar veel op en neer reizen tussen Utrecht en Rotterdam hebben we binnen vier weken alle interviews

gepland en afgenomen. In de tussentijd hebben we geëvalueerd, waardoor we na het laatste interview konden beginnen met het verwerken van de resultaten en het maken van de analyses. Dankzij deze redelijk strakke planning hebben we in de afrondende fase rustig het rapport door kunnen nemen.

12. Literatuurlijst

- Alblas, M. (2006). *Maatschappelijke Stage -een MaSterlijke actie!* Onderzoek naar de activiteiten van maatschappelijke stage in het Nederlands voortgezet onderwijs in het schooljaar 2005 – 2006. Civiq, instituut vrijwillige inzet
- Alebeek, van F.M.T., Visscher, E.P., Emmerij, L., Penders, J.J.M., Stalpers, J.A. (1978). *Tussen schoolbank en arbeidsplaats, feiten en meningen over taak en functies van stages vanuit het onderwijs*. Scheveningen: Stichting Maatschappij en onderneming.
- Alkemade, E. (2006). *Meer dan onderwijs*. Assen: Van Gorcum
- Boessenkool, J., Eekeren, van F., Lucassen, J. (2008). *Moderniseringsambities voor sportverenigingen gaan aan behoeften van driekwart van clubs voorbij*.
- Boonstra, N., Wonderen, van R. (2008). *Sportief in de buurt, de schoolsportvereniging: nulmeting onder kinderen, ouders, trainers en leerkrachten*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut en Stichting Rotterdam Support.
- Bottenburg, van M., Schuijt, K. (1996). *De maatschappelijke betekenis van sport*. Arnhem: NOC*NSF
- Coakley, J. (2007). *Sports in society, issues and controverses*. New York: McGraw-Hill
- Daal, van H., Broenink, N., Kromontono, E., Tabibian, N. (2002). *Bevordering van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie op basisscholen. Een quick scan van behoeften en perspectieven voor de provincie Zuid-Holland en de provinciale steunfunctie-organisaties*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut
- Deetz, S. (2000). *Describing differences in approaches to organization science* uit: Front, P., Learing, A. Daft, R. (2000). *Talking about Organization Science*
- Dekker, P. (1991). *Vrijwilligerswerk vergeleken. Nederland in internationaal en historisch perspectief*. Den Haag: Sociaal en cultureel planbureau.
- Dekker, P., Hart, de J., Faulk, L. (2007). *Toekomstverkenning vrijwillige inzet 2015*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Gemeente Vlaardingen (2009). *Steeds meer allochtone vrijwilligers actief*.
- Hollis, M. (2008). *The philosophy of the social science; an introduction*. New York: Cambridge University Press
- Huizinga, J. (1938). *Homo Ludens, proeve eener bepaling van het spel-element der cultuur*. Haarlem: Athenaeum Boekhandel Canon
- Klaver, J., Tromp, E., Oude Ophuis, R. (2005). *Allochtonen en vrijwilligerswerk*. Eindrapport ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Martin, J. (2002). *Organizational culture: mapping the terrain*. Thousand oaks: Sage publications
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2005). *Nota tijd voor sport, bewegen, meedoen, presteren*

Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (2009). *Maatschappelijke stage: benut de sport*. Apeldoorn: Drukmotief

NOC*NSF/Onderzoeksburo Kearney (1992). *Sport als bron van inspiratie in onze samenleving. Sport biedt unieke kansen voor de ontwikkeling van de maatschappij*. Arnhem: NOC&USF

Scheerder, J. (2004). *Sport en inburgering. Een empirische analyse van de relatie tussen sportbeoefening en sociaal kapitaal*. Tijdschrift voor sociologie

Smit, F. (1991). *Rol van ouderparticipatie in het basisonderwijs, een onderzoek naar de vorm, inhoud en effecten van ouderparticipatie in het onderwijs*. Amsterdam: Instituut voor toegepaste sociale wetenschappen

Stegeman, H. (2007). *Effecten van sport en bewegen op school. Een literatuuronderzoek naar de relatie van fysieke activiteit met de cognitieve, affectieve en sociale ontwikkeling*. Mulier instituut: 's Hertogenbosch

Straub (2008). *Stand van zaken Impuls brede scholen, sport en cultuur, kennisdag combinatiefunctionairs*. Ministerie volksgezondheid, welzijn en sport, Ministerie Onderwijs, Cultuur en wetenschap

Rotterdam Sportsupport (2008). *Rapport: beschrijving en realisering activiteiten schoolsportvereniging*.

Rotterdam Sportsupport (2006). *Projectplan schoolsportvereniging, sportverenigingen terug in de wijk*.

13. Bijlagen

13.1. Lijst van geïnterviewden en observaties

Lijst van geïnterviewden

- Meinou Steemers	Projectleider schoolsportvereniging Rotterdam Sportsupport
- Sandra Sonneveld	Projectmedewerker schoolsportvereniging Rotterdam Sportsupport
- Marjolijn Woudstra	Projectmedewerker schoolsportvereniging Rotterdam Sportsupport
- Jesper Lagendijk	Schoolsportvereniging Coördinator
- Sjoerd van Santen	Schoolsportvereniging Coördinator
- Remco van Gorcum	Schoolsportvereniging Coördinator
- Jeroen de Wit	Schoolsportvereniging Coördinator
- Sevim Seluki	Ouderconsulente basisschool
- Malika Bouhachacke	Ouderconsulente basisschool
- Paul de Vos	Voorzitter basketbalvereniging
	Stagebegeleider middelbaar beroepsonderwijs (Zadkine)
- Ben van de Giessen	Manager "Sport en Bewegen" Albeda College
- Serena van Ostaay	Maatschappelijke Stagecoördinator Thorbecke college
- Mark Zweekhorst	Projectleider proeftuinen NOC*NSF
- Lotte Bode	Projectmedewerker bemiddeling maatschappelijke stages-projecten
- Carla van Delft	Trainer volleybalvereniging

Lijst van observaties

- Voetbaltraining openbare basisschool de Kubus.
- Volleybaltraining openbare basisschool de Boog.
- Maatschappelijke stage openbare basisschool de Catamaran.
- Discussiemiddag, dialoog in het kader van sportbevordering Rotterdam, waar de schoolsportvereniging aan de orde kwam.
- Borden, posters, bokalen en vlaggen van de schoolsportvereniging bij alle basisscholen

13.2. Topiclijst

- Algemeen:
- Visie op project
- Toekomstmogelijkheden
- Succes- en faalfactoren

Coördinatoren

- Functieomschrijving (taakomschrijving)
- Omschrijving huidige situatie
- Negatieve punten (problemen?)
- Positieve punten
- Omschrijving gewenste situatie/toekomstvisie
- Concrete zaken?
- Verwerken van extra menskracht
- Stagiaires

- Ouderparticipatie
- Concrete invulling van deze twee ideeën
- Wat zouden ze kunnen doen?
- Eigen ideeën om de ouders beter te kunnen bereiken?
- Eigen ideeën om studenten hiervoor te motiveren?
- Dit alles met betrekking tot ons onderwerp...
- Contact ouderconsulent

Ouderconsulent

- Taakomschrijving
- Bereiken ouders
- Inzet van ouders
- Motivatie
- Invloed van cultuur
- Invloed van sociale klasse
- Hoe kunnen we hier rekening mee houden?
- Behouden van ouders
- Contact coördinator

Albedacollege/Zadkine/ maatschappelijke stage

- Functieomschrijving
- Invulling stages/ maatschappelijke stage
- Aantal uren
- Motivatie van studenten/scholieren
- Visie op dit project
- Koppeling (maatschappelijke) stages en ssv
- Concrete invulling